

INFORMACIJA
o kretanju makroekonomskih pokazatelja
za januar/siječanj – avgust/kolovoz 2021. godine

Sadržaj

Uvod.....	3
1. Realni sektor.....	6
<i>Kretanje industrijske proizvodnje.....</i>	6
<i>Maloprodaja.....</i>	7
<i>Transport.....</i>	7
<i>Tržište rada.....</i>	8
2. Javne finansije.....	9
<i>Indirektni porezi u Bosni i Hercegovini.....</i>	10
<i>Prihodi od direktnih poreza, doprinosa i neporeskih prihoda .....</i>	12
3. Cijene, monetarni i finansijski sektor.....	13
<i>Cijene.....</i>	13
<i>Monetarni sektor.....</i>	14
<i>Bankarski sektor.....</i>	16
<i>Berze u Bosni i Hercegovini.....</i>	17
4. Vanjski sektor.....	19
<i>Platni bilans.....</i>	19
<i>Vanjskotrgovinska robna razmjena.....</i>	19
5. Strane direktne investicije.....	21

Uvod

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je na 79. sjednici održanoj 05.03.2009. godine razmotrilo i usvojilo Prijedlog mjera iz nadležnosti Vijeća ministara Bosne i Hercegovine za ublažavanje uticaja globalne ekonomske krize na privredu Bosne i Hercegovine. Direkcija za ekonomsko planiranje je zadužena da u vezi sa navedenim prati kretanje makroekonomskih pokazatelja i da izvještaj o kretanju mjesečno dostavlja Vijeću ministara.

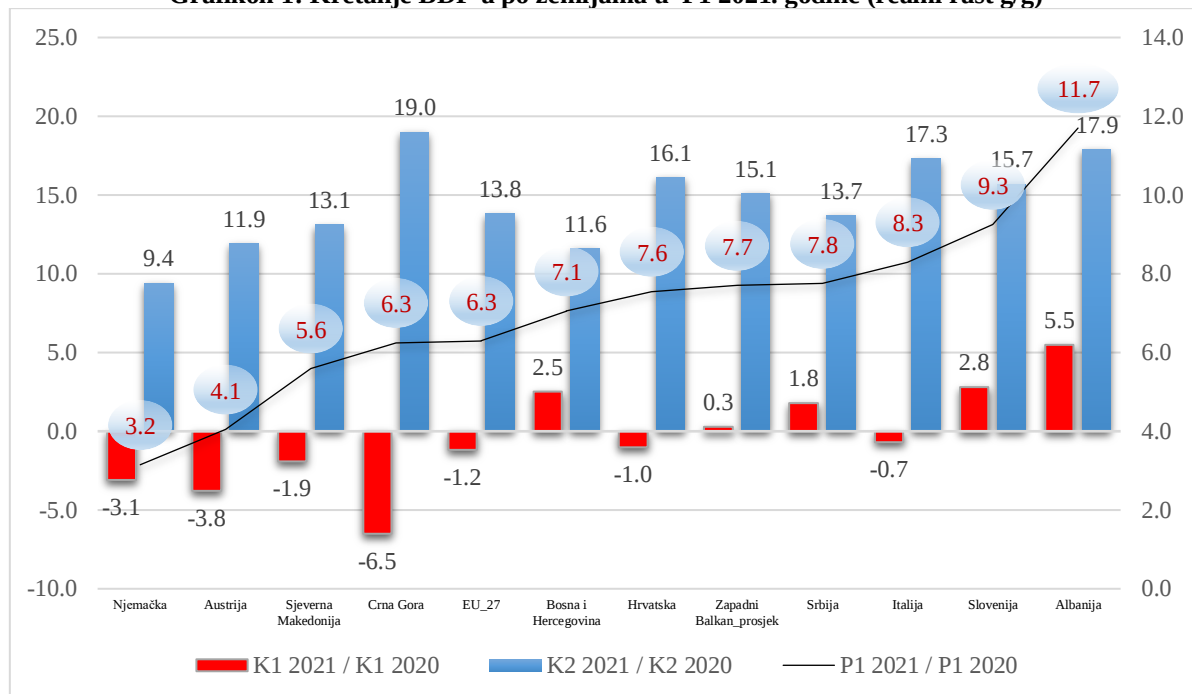
Direkcija je zadužena da „Informaciju“ dostavlja mjesečno Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine u svrhu praćenja uticaja svjetske ekonomske krize na ekonomiju Bosne i Hercegovine.

„Informacija“ obuhvata kretanje glavnih makroekonomskih pokazatelja u Bosni i Hercegovini za navedeni period. Detaljna pojašnjenja svih oblasti koje su obuhvaćene u ovom dokumentu se mogu naći u Ekonomskim trendovima Bosne i Hercegovine koje publikuje Direkcija, kvartalno - četiri puta godišnje, te redovno dostavlja Vijeću ministara i Parlamentu Bosne i Hercegovine.

* * *

2020. godinu kako u zdravstvenom tako i u ekonomskom smislu je obilježila globalna pandemija virusa Covid 19 što je dovelo do realnog pada BDP-a u Bosni i Hercegovini od 3,2% odnosu na prethodnu godinu.¹ Međutim, već početkom 2021. godine (naročito u K2) poboljšanje epidemiološke situacije dovelo i do poboljšanja privredne kako u vanjskom okruženju (EU i region), tako i u samoj Bosni i Hercegovini. Na grafikonu ispod prikazane su stope rasta BDP-a po zemljama u prvom polugodištu 2021. godine.

Grafikon 1: Kretanje BDP-a po zemljama u P1 2021. godine (realni rast g/g)

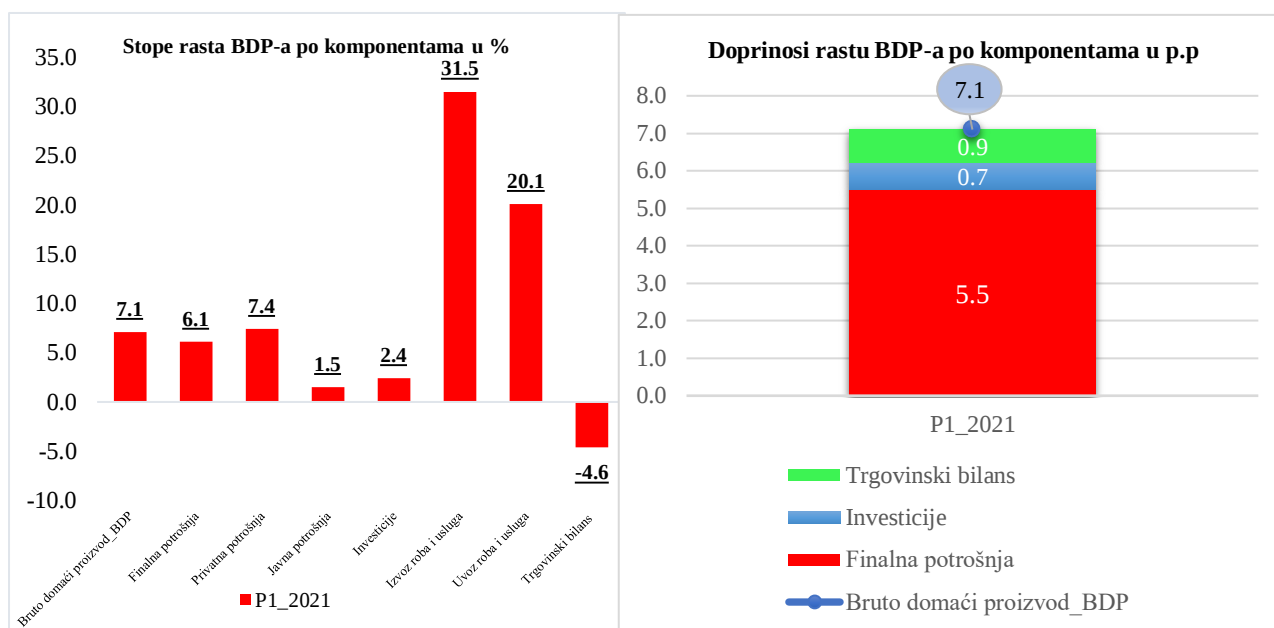

Izvor: Eurostat i nacionalni zavodi za statistiku

¹Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Bruto domaći proizvod, rashodovni pristup (prvi rezultati) 2020. godina“, 27.07.2021. godine.

Prema podacima BHAS-a (statistika nacionalnih računa, rashodovni pristup) već početkom 2021. godine došlo je do blage stabilizacije privredne aktivnosti u Bosni i Hercegovini što je rezultiralo povećanjem BDP-a od 2,5% u prvom kvartalu 2021. godine.² Naime, stabilizacija epidemioloških prilika, kao i poboljšanje privredne aktivnosti u vanjskom okruženju rezultirali su jačanjem izvozne tražnje što se pozitivno odrazilo na proizvodno-izvozni sektor u Bosni i Hercegovini i omogućilo pozitivnu stopu ekonomskog rasta. S druge strane, raspoloživi statistički podaci ukazuju da je tokom K2 2021. godine došlo do dodatnog jačanja privredne aktivnosti u zemlji pri čemu je registrirana stopa ekonomskog rasta iznosila 11,6% u odnosu na isti period prethodne godine.³ Tako se na osnovu raspoloživih kvartalnih podataka BHAS-a može zaključiti da je Bosna i Hercegovina u prvom polugodištu 2021. godine ostvarila realni rast BDP-a od oko 7% u odnosu na isti period prethodne godine. Ova relativno visoka stopa ekonomskog rasta je u rang regionalnog prosjeka zemalja Zapadnog Balkana koji je iznosio 7,7%. Međutim, prilikom interpretacije ove stope ekonomskog rasta treba imati u vidu i efekat niske osnovice iz prethodne godine, obzirom da je pad BDP-a u P1 2020. godine iznosio oko 3,5%. Pregled strukture ekonomskog rasta u Bosni i Hercegovini u prvom polugodištu 2021. godine u odnosu na isti period prethodne godine po komponentama prikazan je na grafikonu ispod:

Grafikon 2: Struktura ekonomskog rasta u BiH u P1 2021. godine (stope rasta u % i doprinosi rastu u procentnim poenima)

Izvor: BHAS

Jačanje ekonomskog rasta u zemlji u posljednjih nekoliko mjeseci pored nastavka trenda rasta u proizvodno-izvoznom sektoru (dvocifrene stope rasta), posljedica je i postepenog oporavka domaće tražnje koja tokom prethodnih godina predstavljala ključni generator rasta BDP-a. Ovo se posebno odnosi na relativno snažan oporavak privatne potrošnje, te u manjoj mjeri javne potrošnje i investicija. Naime, raspoloživi statistički podaci BHAS-a za 8 mjeseci 2021. godine

² Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Bruto domaći proizvod, rashodni pristup tromjesečni podaci za K1 2021. godine“, 30.06.2021. godine.

³ Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Bruto domaći proizvod, rashodni pristup tromjesečni podaci za K2 2021. godine“, 04.10.2021. godine.

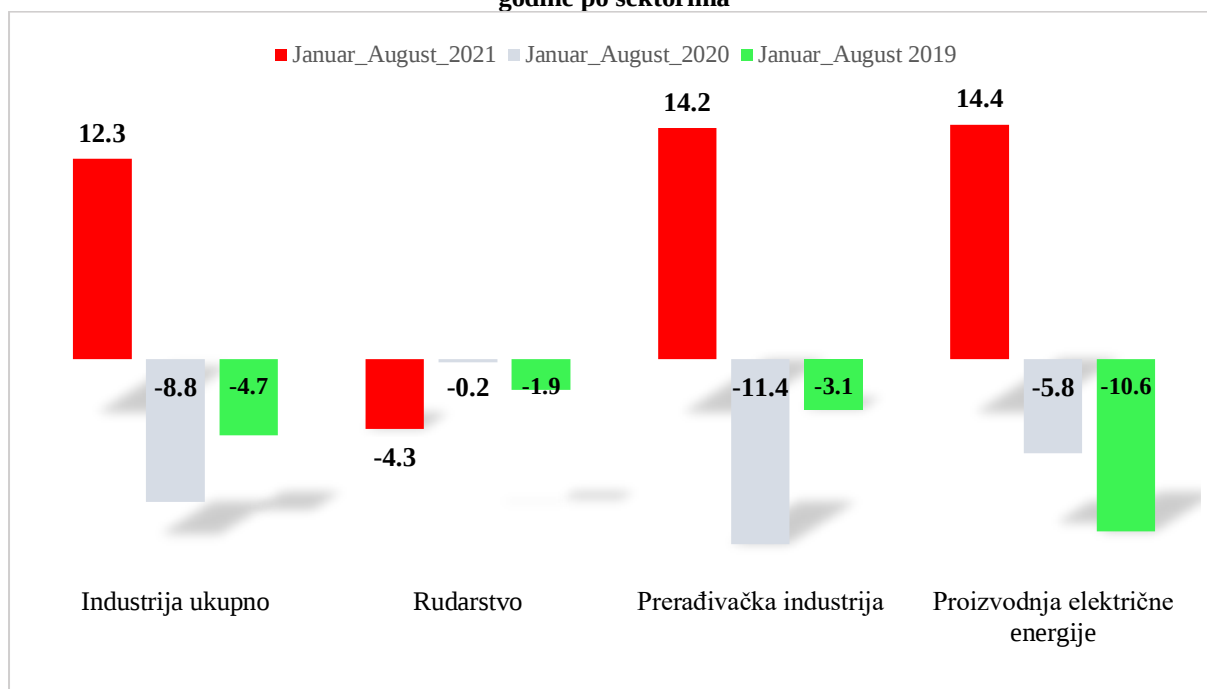
ukazuju na kontinuiran trend rasta zaposlenosti, povećanje plata od oko 3% što uz porast rast doznaka građana iz inostranstva od oko 13% uprkos inflatornim pritiscima ukazuje na moguće povećanje raspoloživog dohotka građana. S druge strane, opće poznato je da se većina privatne potrošnje snadbijeva kroz uvoz roba iz inostranstva tako da povećanje uvoza roba široke potrošnje od oko 20% potvrđuje navedenu pretpostavku o oporavku privatne potrošnje u Bosni i Hercegovini. Pored ovih pokazatelja, pojedini podaci iz domena javnih finansija na neki način ukazuju kako na jačanje ukupne privredne aktivnosti u zemlji, naročito se to odnosi na domaću trežnju. Naime, naplata ukupnih javnih prihoda u prvih 8 mjeseci 2021. godine uvećana je za oko 13% pri čemu je rast indirektnih poreza iznosio 14% u okviru kojih su prihodi po osnovu PDV-a uvećani za oko 17% u odnosu na isti period prethodne godine. S druge strane, javna potrošnja u Bosni i Hercegovini u prvom polugodištu 2021. godine povećana je za 1,5% u odnosu na isti period prethodne godine. Kada je u pitanju kretanje ukupnih investicija u Bosni i Hercegovini vrijedi istaći da oporavak istih u 2021. godini teče dosta sporo obzirom da su iste uvećane za svega 2,5% u odnosu na isti period prethodne godine. Jedini izuzetak bi mogle predstavljati direktne strane investicije koje su ostvarile zavidnu stopu rasta od preko 60% u odnosu na isti period prethodne godine. Međutim obzirom da iste imaju skromnu zastupljenost u strukturi ukupnih investicionih ulaganja u Bosni i Hercegovini, ovaj rast direktnih stranih ulaganja nije bio dovoljan da bi se značajnije podstakao rast ukupnih investicija u Bosni i Hercegovini.

1. Realni sektor

Kretanje industrijske proizvodnje

Prema preliminarnim podacima BHAS-a za period januar-august 2021.godine Bosna i Hercegovina je zabilježila rast fizičkog obima industrijske proizvodnje od 12,3% u odnosu na isti period prethodne godine.⁴ S druge strane, posmatrano na mjesečnom nivou rast fizičkog obima industrijske proizvodnje u augustu 2021. godine u odnosu na isti mjesec prethodne godine iznosio je 9,1%. Imajući u vidu prisustvo globalne pandemije virusa Covid 19, ovaj porast fizičkog obima industrijske proizvodnje djeluje ohrabrujuće, međutim isto tako potrebno je imati u vidu efekat niske osnovice i prethodne godine koji je omogućio ovako visoku stopu rasta. Sektorski posmatrano najznačajniji doprinosi rastu ukupne industrijske proizvodnje ostvareni su u okviru prerađivačke industrije i sektora za proizvodnju električne energije gdje su registrirana povećanja proizvodnje od preko 14%, dok je s druge strane u okviru rudarstva zabilježen pad proizvodnje od 4,3% u odnosu na isti period prethodne godine. Pregled kretanja industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini po sektorima u periodu januar-august 2021. godine prikazan je na grafikonu ispod.

Grafikon 3: Pregled kretanja fizičkog obima industrijske proizvodnje u periodu januar-august 2021. godine po sektorima

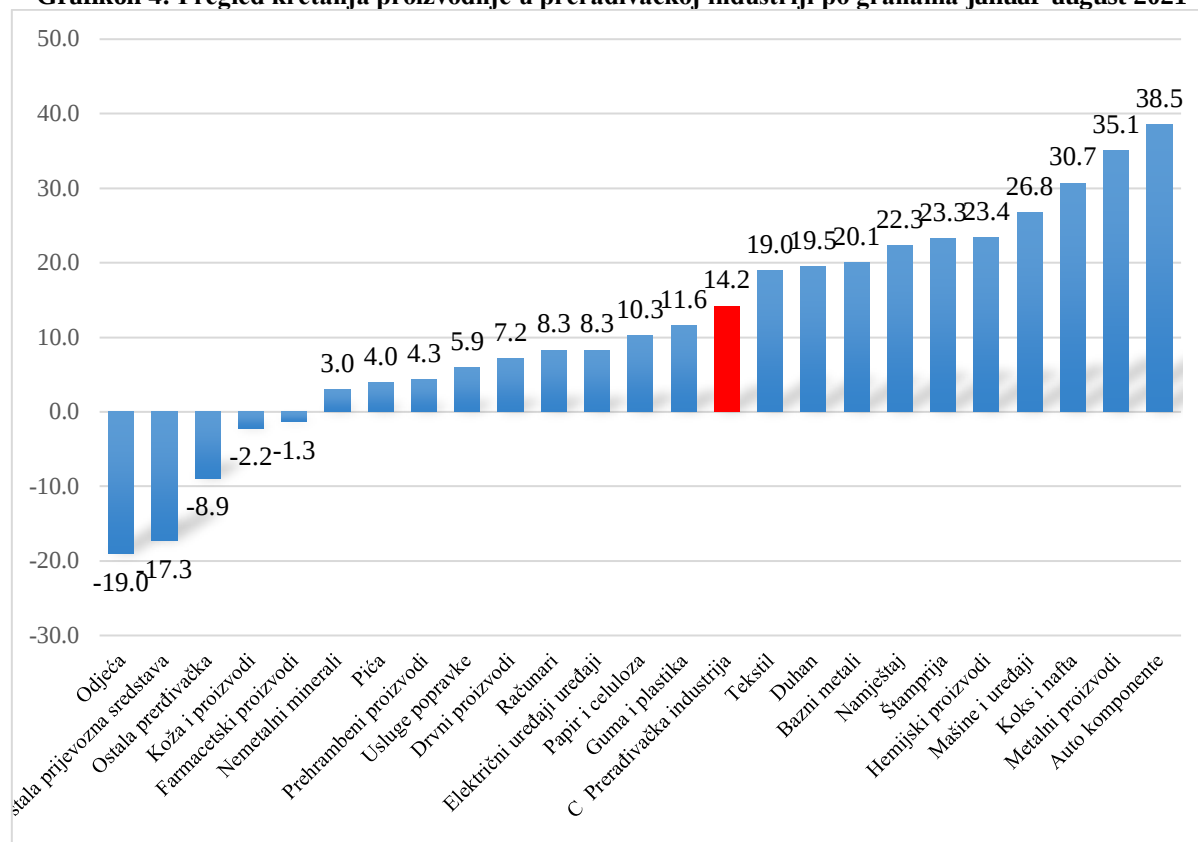
Izvor: BHAS

Posmatrano detaljnije po granama najznačajnija povećanja proizvodnje su registrirana u okviru izvožno orjentiranih grana prerađivačke industrije kako što su auto-komponente 38,5%, gotovi metalni proizvodi 35,1%, proizvodi namještaja 27,1%, bazni metali 20,1%, te hemijski proizvodi i koks u okviru kojih su registrirane dvocifrene stope rasta proizvodnje. S druge strane, smanjenja proizvodnje su registrirana u okviru proizvodnje odjeće 19%, proizvoda od kože 2,2%, osnovnih farmaceutskih proizvoda 1,3% i dr. Detaljniji pregled kretanja

⁴Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Indeks obima industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini za august 2021. godine-prethodni podaci“, 25.09.2021. godine.

proizvodnje u okviru prerađivačke industrije po granama u Bosni i Hercegovini za period januar-august 2021. godine prikazan je na grafikonu ispod.

Grafikon 4: Pregled kretanja proizvodnje u prerađivačkoj industriji po granama januar-august 2021

Izvor: BHAS

Maloprodaja

Prema zvaničnim podacima BHAS-a, u mjesecu augustu 2021. godine, zabilježen je realni rast prometa u maloprodaji, u odnosu na isti mjesec prethodne godine od 32,4%⁵. Ovaj rast djelimično predstavlja bazni efekat, u odnosu na august 2020. godine, kada su još uvijek postojala ograničenja izazvana pojavom epidemije Covid-19 (tada je pad iznosio 15,7% g/g). Trgovina motornim gorivima u specijaliziranim prodavnicama (dalje u tekstu s.p.), u augustu 2021. godine, je porasla za 34,8% kao i trgovina na malo osim trgovine motornim gorivima u s.p. koja je ostvarila rast od 31,8%.

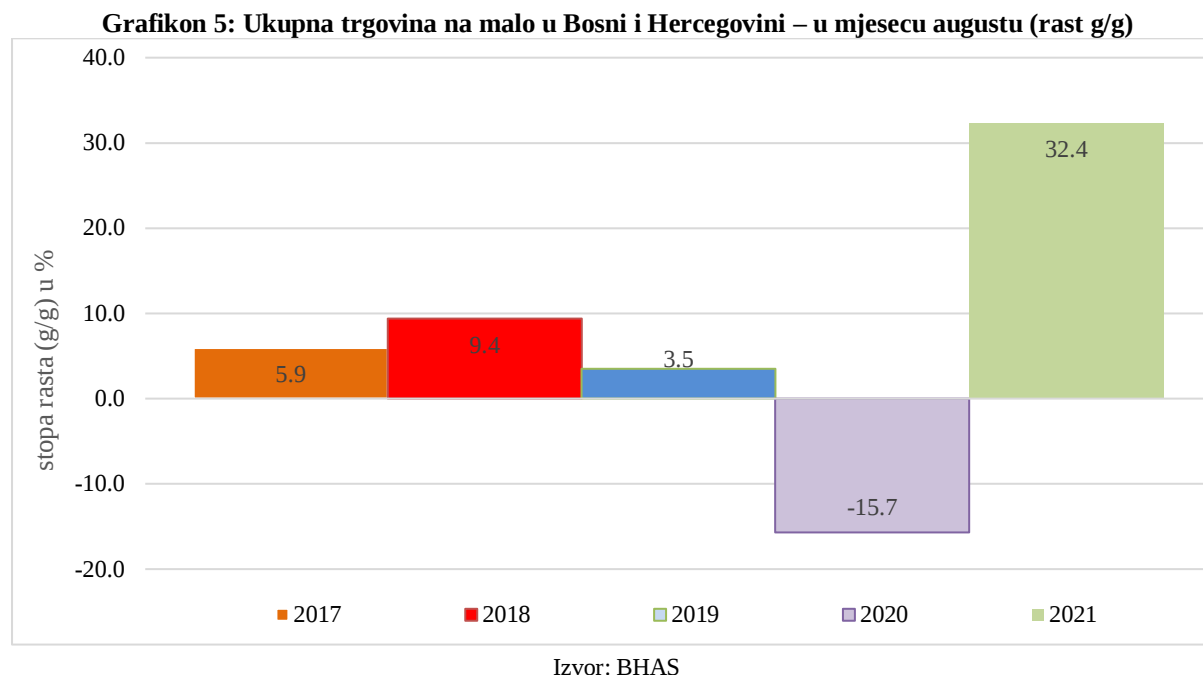
Promet u trgovini na malo hranom, pićem i duhanskim proizvodima u nespecijaliziranim prodavnicama (dalje u tekstu n.p.) ostvario je rast od 20,2% dok je u istovremeno promet u trgovinama na malo hranom, pićem i duhanskim proizvodima u s.p. porastao za 14,3%.

Kada se detaljnije posmatra struktura trgovine na malo neprehrambenim proizvodima može se primjetiti da je došlo do porasta u svim kategorijama (kao što je već napomenuto uglavnom se radi o baznom efektu zbog velikog pada prometa u augustu 2020. godine) i da su sve kategorije zabilježile dvocifrenu stopu rasta.

Tako je trgovina na malo informacijsko komunikacijskom opremom ostvarila rast od 55,9%, trgovina na malo proizvodima za kulturu i rekreaciju od 53,5%, trgovina na malo ostalom opremom za domaćinstvo od 17,6% te trgovina na malo ostalom robom u s.p. od 64,9%. U

⁵ Izvor podataka: BHAS, Indeksi prometa trgovine na malo u Bosni i Hercegovini, avgust 2021.

trgovini na malo izvan prodavnica, štandova i tržnica ostvaren je rast od 10,8% dok je istovremeno u trgovini na malo na štandovima i tržnicama došlo do rasta prometa od 15,4%.

U sklopu trgovine ostalom robom u s.p. je zabilježen značajan rast od 98,6% u kategoriji trgovine na malo tekstilom, odjećom, obućom i proizvodima od kože (i ovdje se dobrim dijelom radi o baznom efektu usljed prošlogodišnjeg pada izazvanog pojavom pandemije Covid-19). I u trgovini na malo sportskom opremom, igrima i igračkama je također ostvaren značajniji rast prometa koji je, u mjesecu augustu 2021. godine, porastao za 62,6% (g/g). Do porasta je došlo i kod trgovine na malo namještajem, opremom za rasvjetu i električnim aparatima za domaćinstvo gdje je rast iznosio 26,2%, zatim kod trgovine na malo knjigama, novinama, muzičkim i videozapisima gdje je promet veći za 36,2% kao i kod prometa u apotekama, trgovini na malo medicinskim i kozmetičkim preparatima gdje je ostvareno povećanje iznosilo 18,7%.

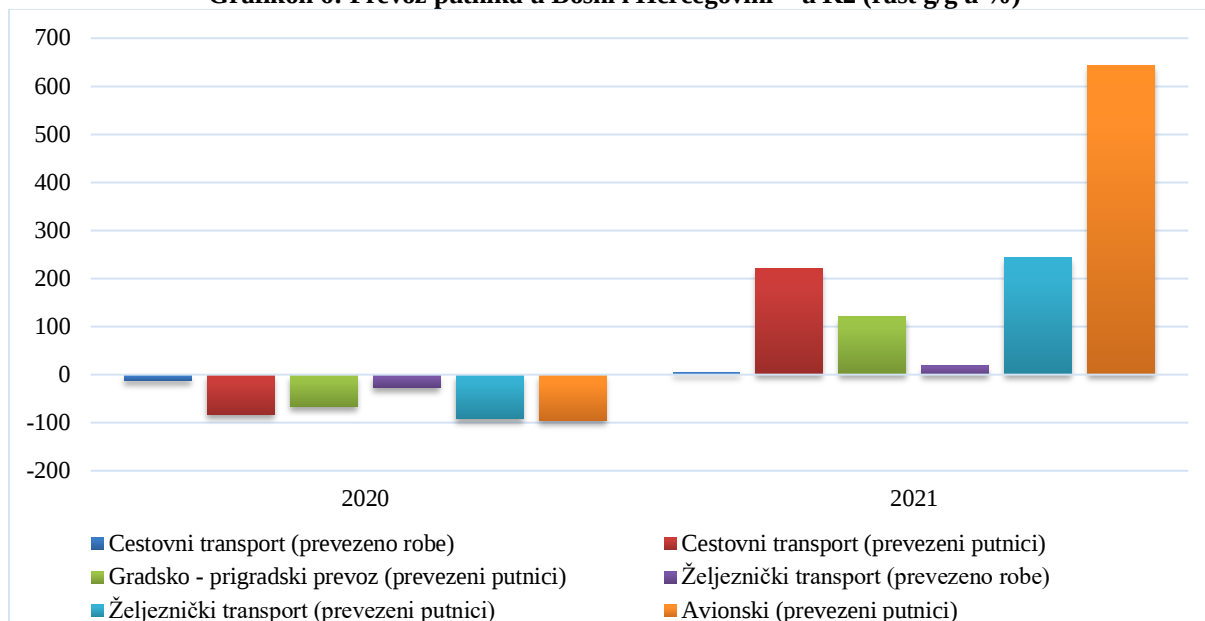
Transport

Prema podacima za cestovni transport u K2 2021. godine broj prevezenih putnika u cestovnom prevozu bilježi rast od 221,3%, dok je istovremeno prevoz putnika u gradsko-prigradskom prevozu zabilježio smanjenje od 120,4%⁶. Kod transporta roba u cestovnom prevozu u K2 2021. godine je zabilježen porast od 5,5% u odnosu na K2 2020. godine.

Kada se posmatra promet roba i putnika u željezničkom saobraćaju zabilježeno je povećanje opsega prevezene robe za 18,4% kao i rast broja prevezenih putnika za 242,8%. Kod avio saobraćaja je u K2 2021. godine također došlo do porasta broja prevezenih putnika za 643,5% u odnosu na isti period prošle godine.

⁶ Ovaj višestruki rast posljedica je baznog efekta zbog pada transportnog prometa roba i putnika u K2 2020. godine, usljed pojave pandemije Covid-19.

Grafikon 6: Prevoz putnika u Bosni i Hercegovini – u K2 (rast g/g u %)

Izvor: BHAS

U okviru djelatnosti prometa transporta i skladištenja je zabilježen nominalan rast od 14,7% (g/g) u K2 2021. godine. U oblasti poštanskih i kurirskih djelatnosti nastavljen je rast (kao i u prethodnim kvartalima) i iznosio je 28,6%, dok je u oblasti kopnenog prevoza i cjevovodnog transporta, u posmatranom kvartalu, ostvaren rast prometa od 14,5%. Skladištenje i pomoćne djelatnosti u prevozu također bilježe rast, u K2 2021. godine, po stopi od 5%.

Tržište rada

Podaci o broju zaposlenih lica po djelatnostima u Bosni i Hercegovini za avgust 2021. godine nisu objavljeni od strane BHAS-a u periodu pripreme Informacije, pa se podaci u tekstu odnose na jul 2021. godine.

Broj zaposlenih lica u Bosni i Hercegovini nastavio se postepeno uvećavati. U julu 2021. godine broj zaposlenih je iznosio oko 819,9⁷ hiljada i veći je u odnosu na jul 2020. godine za 1,5%. Najznačajniji rast broja zaposlenih lica u posmatranom mjesecu 2021. godine bilo je u području djelatnosti prerađivačke industrije, informacija i komunikacija, zdravstvene i socijalne zaštite i trgovine.

Uz rast obima proizvodnje u prerađivačkoj industriji, koja zapošljava oko 20% lica u Bosni i Hercegovini, broj zaposlenih lica u ovoj djelatnosti je uvećan za 2,7% g/g uz doprinos rastu ukupnog broja zaposlenih lica od 0,5 p.p. Pored ove djelatnosti broj zaposlenih lica je značajno uvećan i u području djelatnosti informacija i komunikacija za 9,6% g/g (doprinos rastu broja zaposlenih 0,3 p.p.) i djelatnosti zdravstvene i socijalne zaštite 2,8% g/g (doprinos rastu broja zaposlenih 0,2 p.p.). Uz rast prometa trgovine⁸ na malo registrovan je rast broja zaposlenih lica

⁷ Privremeni podatak, izvor BHAS. Na osnovu polugodišnjeg istraživanja sa punim obuhvatom RAD-15, stanje 31. marta 2021. godine, početkom avgusta 2021. godine napravljena je korekcija objavljenih podataka o zaposlenim licima, dobijenih mjesečnim istraživanjem RAD-1. Stoga su podaci do marta 2021. godine konačni, a za ostale mjesece 2021. godine privremeni i predstavljeni podaci u ovoj Informaciji razlikuju se od prezentiranih podataka o broju zaposlenih lica u prethodnim Informacijama.

⁸ Ukupan promet trgovine na malo u Bosni i Hercegovini, posmatran u tekućim cijenama, u julu 2021. godine ostvario je rast od 24,8% u odnosu na isti mjesec prethodne godine. Izvor: BHAS, Poslovne statistike, Indeks prometa trgovine na malo, juli 2021.

u djelatnosti trgovine na veliko i malo, popravka motornih vozila i motocikala od 0,9% g/g što je značajno jer oko 18% ukupno zaposlenih radi u ovoj djelatnosti.

Broj registrovanih nezaposlenih lica u Bosni i Hercegovini u avgustu 2021. godine je manji za 8,2% u odnosu na avgust 2020. godine i iznosio je oko 392,6 hiljada. Prema podacima⁹ Agencije za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine, u avgustu je brisano ukupno 20.492 lica sa evidencija službi zapošljavanja. Od ovog broja zaposleno je 9.852 lica. Istovremeno je za 9.157 lica prestao radni odnos. Stopa registrovane nezaposlenosti u Bosni i Hercegovini u julu 2021. godine je iznosila 32,5%.¹⁰

Tabela 1: Broj zaposlenih lica (revidiran podatak)¹¹ i registrovanih nezaposlenih lica u Bosni i Hercegovini

Mjesec	Broj zaposlenih lica u Bosni i Hercegovini	Stopa rasta g/g (u odnosu na isti period prethodne godine)	Broj registrovanih nezaposlenih lica u Bosni i Hercegovini	Stopa rasta g/g (u odnosu na isti period prethodne godine)
I-XII 2020	813.085	-1,0%	415.231	1,0%
I-2021	811.317	-1,6%	415.027	2,2%
II-2021	810.406	-1,5%	410.776	2,0%
III-2021	812.437	-1,1%	406.718	2,1%
I-III 2021	811.387	-1,4%	410.840	2,1%
IV-2021	814.924	1,3%	402.146	-4,2%
V-2021	817.067	1,5%	395.999	-6,0%
VI-2021	820.979	1,5%	393.781	-6,5%
I-VI 2021	814.522	0,0%	404.075	-1,8%
VII-2021	819.857	1,5%	395.383	-7,2%
VIII-2021	-	-	392.551	-8,2%

Izvor: BHAS, Agencija za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine, zavodi za zapošljavanje u Bosni i Hercegovini

Anketa o radnoj snazi u 2021. godini

U 2021. godini Anketa o radnoj snazi u Bosni i Hercegovini se provodi kontinuirano prema novoj, redizajniranoj metodologiji usklađenoj sa novom Regulativom Evropskog parlamenta i Vijeća, koja je stupila na snagu 1. januara 2021. godine. Zbog prelaska na novu, redizajniranu metodologiju Ankete o radnoj snazi u 2021. godini došlo je do prekida serije podataka. Rezultati Ankete o radnoj snazi 2021. godine nisu uporedivi sa rezultatima kontinuirane Ankete o radnoj snazi 2020. godine i rezultatima godišnjih anketa o radnoj snazi provedenih u periodu od 2006. do 2019. godine. Podaci za K1 2021. godine su predstavljeni u Informaciji januar – juni 2021. godine.

U drugom kvartalu 2021. godine stopa aktivnosti je uvećana u odnosu na prvi kvartal i iznosila je 47,7%, kao i stopa zaposlenosti 39,1%. S druge strane, stopa nezaposlenosti u K2 je smanjena u odnosu na K1 i iznosila je 18,1% što je predstavljeno u tabeli ispod.

⁹ Izvor: Pregled stanja tržišta rada na dan 31. avgust 2021. godine. Agencija za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine.

¹⁰ Podatak o stopi registrovane nezaposlenosti se odnosi na jul 2021. godine jer podaci o broju zaposlenih lica za avgust 2021. godine nisu objavljeni u periodu izrade Informacije. Stopa registrovane nezaposlenosti je preuzeta iz mjesečnog saopštenja Agencije za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine.

¹¹ Podaci o broju zaposlenih lica za 2020. godinu i 2021. godinu su revidirani.

U drugom kvartalu 2021. godine, u Bosni i Hercegovini radnu snagu činilo je 1,387 miliona lica od kojih je 1,137 miliona (82%) zaposlenih i 250 hiljada (18%) nezaposlenih lica. U odnosu na prethodni kvartal, broj zaposlenih lica se povećao za 2%, dok se broj nezaposlenih lica smanjio za 4,5%. Struktura zaposlenih lica prema djelatnosti u K2 pokazuje da je najveće učešće zaposlenih lica u uslužnim djelatnostima 57,3%, zatim u industriji i građevinarstvu 32,4% i u poljoprivredi, šumarstvu i ribolovu 10,3%.

U drugom kvartalu 2021. godine od ukupnog broja nezaposlenih lica njih 57 hiljada ili 22,7% je tražilo posao kraće od 12 mjeseci, dok je 45 hiljada ili 17,9% lica tražilo posao od 12 mjeseci do dvije godine. Broj nezaposlenih lica koje su tražile posao dvije godine i duže iznosio je 148 hiljada ili 59,4%. Obrazovna struktura nezaposlenih lica u K2 2021. godine pokazuje da 74,2% lica ima završenu srednju školu i specijalizaciju, slijede lica sa završenom osnovnom školom ili nižim obrazovanjem 13,1% i lica sa završenom višom školom, fakultetom, magisterijem, doktoratom 12,7%.

Tabela 2: Anketa o radnoj snazi u Bosni i Hercegovini (u 000)¹²

	K1 2021	K2 2021
Radno sposobno stanovništvo (15-89)	2.904	2.904
Lica izvan radne snage (15-89)	1.527	1.517
Radna snaga (15-89)	1.377	1.387
Zaposlena lica (15-89)	1.115	1.137
Nezaposlena lica (15-74)	262	250
Stopa nezaposlenosti ¹³ (15-74)	19,1%	18,1%
Stopa aktivnosti ¹⁴ (15-89)	47,4%	47,7%
Stopa zaposlenosti ¹⁵ (15-89)	38,4%	39,1%

Izvor: Anketa o radnoj snazi u Bosni i Hercegovini za I i II kvartal 2021. godine

Podatak o prosječnoj neto plati za avgust 2021. godine nije objavljen u periodu izrade Informacije pa se podaci odnose na jul 2021. godine.

Prosječna neto plata u Bosni i Hercegovini u julu 2021. godine iznosila je 1.002 KM i nominalno je veća za 3,8% u odnosu na jul 2020. godine. U posmatranom mjesecu najniža prosječna isplaćena neto plata bila je u djelatnosti pružanja smještaja, te pripreme i usluživanja hrane (605KM), a najveća prosječna isplaćena neto plata bila je u području finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja (1.639 KM). Posmatrajući neto plate prema područjima djelatnosti, najveća nominalna stopa rasta neto plate u julu 2021. godine u odnosu na isti mjesec prethodne godine bila je u području djelatnosti poslovanja nekretninama (8,8%), umjetnosti, zabave i rekreacije (8,5%), građevinarstva (7%), administrativnim i pomoćnim uslužnim djelatnostima (7%), prerađivačkoj industriji (6,5%). Pošto je u pojedinim djelatnostima

¹² Zbog zaokruživanja decimala u nekim slučajevima zbir brojeva nije jednak predstavljenom broju.

¹³ Ukupna stopa nezaposlenosti izračunata je kao omjer nezaposlenih starosti 15-74 godine i ukupnog aktivnog stanovništva starosti 15-74 godine.

¹⁴ Ukupna stopa aktivnosti izračunata je kao omjer aktivnog stanovništva starosti 15-89 godina i radno sposobnog stanovništva starosti 15-89 godina.

¹⁵ Ukupna stopa zaposlenosti izračunata je kao omjer zaposlenih starosti 15-89 godina i ukupnog radon sposobnog stanovništva starosti 15-89 godina.

zabilježen sporiji rast plata (u poređenju sa prethodno navedenim djelatnostima) to je uticalo da rast prosječne neto plate bude 3,8%.

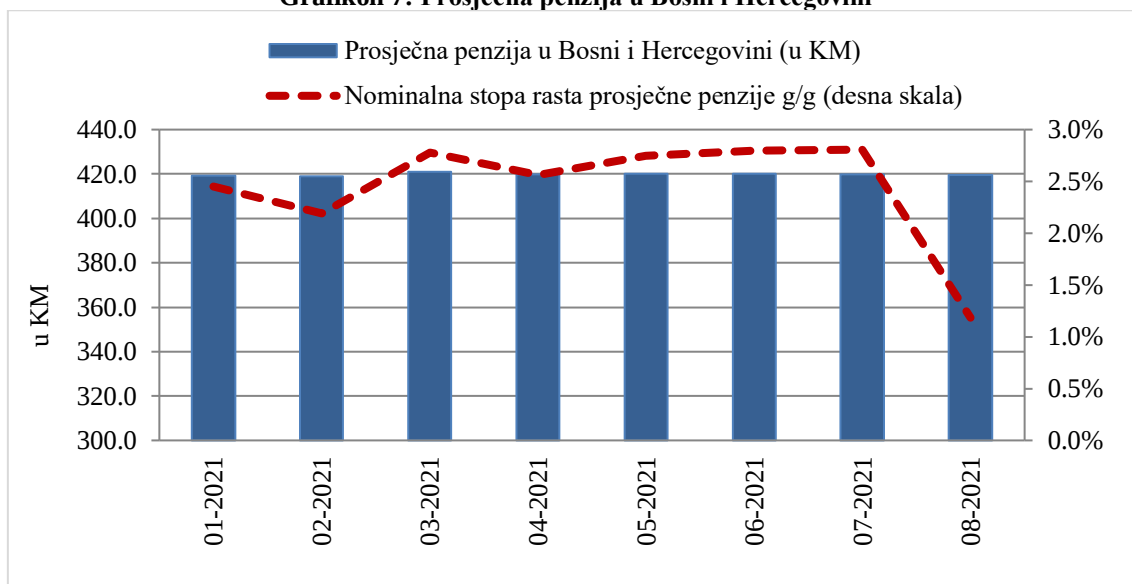
Tabela 3: Prosječna neto plata u Bosni i Hercegovini i stope rasta u odnosu na isti period prethodne godine

	Prosječna neto plata u Bosni i Hercegovini (u KM)	Nominalna stopa rasta prosječne neto plate (g/g)
I-XII 2020	956	3,8%
I-2021	969	2,6%
II-2021	961	2,2%
III-2021	989	4,1%
I-III 2021	973	3,0%
IV-2021	985	4,6%
V-2021	981	4,4%
VI-2021	997	4,4%
I-VI 2021	980	3,7%
VII-2021	1.002	3,8%

Izvor: BHAS

Ukupan broj penzionera u Bosni i Hercegovini u avgustu 2021. godine iznosio je 698,6¹⁶ hiljada i u odnosu na isti mjesec prethodne godine uvećan je za 0,1%. Prosječna penzija u Bosni i Hercegovini u avgustu 2021. godine iznosila je 420¹⁷ KM i veća je u odnosu na avgust 2020. godine za 1,2% g/g. Najniža penzija u avgustu 2021. godine u oba entiteta nije se mijenjala u odnosu na prošli mjesec i u Federaciji Bosne i Hercegovine iznosila je 382,2 KM, dok je u Republici Srpskoj iznosila 207,9 KM za penzijski staž do 15. godina.

Grafikon 7: Prosječna penzija u Bosni i Hercegovini

Izvor: Federalni zavod za penzijsko i invalidsko osiguranje, Fond za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske, DEP kalkulacije

¹⁶ Broj penzionera u Bosni i Hercegovini u analizi predstavlja zbir penzionera koji primaju penzije od Federalnog zavoda za penzijsko i invalidsko osiguranje i Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske bez obzira na mjesto prebivališta (u ili izvan Bosne i Hercegovine).

¹⁷ Prosječna penzija u Bosni i Hercegovini je izračunata na osnovu prosječnih mjesečnih penzija ponderisanih udjelom ukupnog boja penzionera u svakom od entiteta u ukupnom broju penzionera.

2. Javne finansije

U mjesecu avgustu 2021. godine, nastavljen je pozitivan trend privredne aktivnosti, kao i ukupno naplaćenih prihoda od indirektnih poreza, direktnih poreza, socijalnih doprinosa i drugih javnih prihoda. Naplata ukupnih javnih prihoda u osmom mjesecu 2021. godine je bila viša od one ostvarene u prethodnim mjesecima (20,8% g/g). Ovolika ostvarena stopa značajno se odrazila na kumulativ posmatranog perioda. U periodu januar-avgust 2021. godine, u Bosni i Hercegovini je ukupno prikupljeno oko 10,8 milijardi KM javnih prihoda, što je za 12,7% više nego u istom periodu prethodne godine. U strukturi ukupnih prihoda i dalje dominiraju prihodi entitetskih poreskih uprava sa 50,5%.

Indirektni porezi u Bosni i Hercegovini

Naplaćeni prihodi. Prema podacima o naplaćenim prihodima od strane Uprave za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine (dalje u tekstu UIO), i tokom avgusta mjeseca tekuće godine, evidentiran je rast prihoda od indirektnih poreza. U periodu januar-avgust tekuće godine UIO ukupno je prikupila oko 5,4 milijarde KM bruto prihoda od indirektnih poreza, što je za 14,0% više nego u istom periodu prethodne godine. Usljed nešto sporijeg porasta povrata sa Jedinstvenog računa UIO (dalje u tekstu JR UIO), u poređenju sa prethodnim periodima, od 13,4% g/g, rast neto prihoda od indirektnih poreza, u istom periodu, je iznosio oko 14,2%. Tokom posmatranog perioda, isti su iznosili oko 4,4 milijarde KM.

U strukturi ukupno prikupljenih prihoda od indirektnih poreza i ostalih prihoda, uplaćenih na JR UIO, najviše je prikupljeno prihoda od poreza na dodanu vrijednost (PDV) koji u ukupnim prihodima učestvuju sa oko 70% i od akciza na uvozne proizvode sa oko 18%.

Sve kategorije prihoda su dale pozitivan doprinos stopi rasta neto prihoda od indirektnih poreza, gdje posebno treba naglasiti prihode od PDV-a 10,5 p.p..

Tabela 4: Naplata i raspodjela prihoda od indirektnih poreza (rast g/g u % ako nije drugačije naznačeno)

	struktura 2021	jan-avg 2020	jan-avg 2021	jun 2021	jul 2021	avg 2021
Bruto prihodi - prikupljeno	100,0	-10,6	14,0	35,3	9,1	31,9
Povrati	18,2	-15,4	13,4	16,1	28,8	1,6
<u>Neto prihodi - prikupljeno</u>	<u>81,8</u>	<u>-9,4</u>	<u>14,2</u>	<u>39,7</u>	<u>6,0</u>	<u>39,3</u>
PDV	52,1	-6,4	16,9	42,5	0,8	46,2
Carine	3,7	-14,7	17,0	17,6	10,1	31,9
Akcize	17,5	-15,1	6,8	45,8	7,3	32,8
Putarine	7,8	-11,4	12,7	19,5	16,3	39,7
Ostali prihodi	0,3	-10,2	16,8	31,5	20,7	-2,9
Neusklađeni prihodi	0,4	-10,4	19,5	...	...	...
<u>Raspoloživo za raspodjelu</u>	<u>100,0</u>	<u>-10,4</u>	<u>13,8</u>	<u>35,8</u>	<u>7,1</u>	<u>33,9</u>
Minimalne rezerve	18,7	-15,1	13,8	15,5	22,9	10,5
<u>Budžeti</u>	<u>81,3</u>	<u>-9,3</u>	<u>13,8</u>	<u>40,6</u>	<u>4,4</u>	<u>39,6</u>
Servisiranje vanjskog duga	8,8	-12,0	7,6	3,5	-4,1	23,4
Federacija Bosne i Hercegovine	5,9	-9,2	10,3	2,3	-10,9	37,2
Republika Srpska	2,8	-18,1	3,3	5,9	8,7	1,2
Brčko Distrikt	0,1	30,5	-22,6	-6,9	0,0	-23,8
Raspodjeljeno nakon servisiranja vanjskog duga	72,5	-8,9	14,6	47,1	4,9	41,9
Institucije Bosne i Hercegovine	9,8	0,1	3,7	4,0	-0,5	6,5
Federacija Bosne i Hercegovine	38,7	-11,7	13,9	52,6	5,9	46,1
Republika Srpska	21,6	-7,3	21,3	62,6	5,1	51,6
Brčko Distrikt	2,4	-12,2	17,7	48,2	4,7	54,1

Izvor: UIO Bosne i Hercegovine

PDV. U periodu januar-avgust 2021. godine, bruto prihodi od PDV-a su iznosili oko 3,7 milijardi KM, čime su ostvarili rast od 16,1% u poređenju sa istim periodom prethodne godine. Neto prihodi po osnovu PDV-a, tokom istog perioda, su iznosili oko 2,8 milijardi KM, što je za 16,9% g/g više. U strukturi naplaćenih prihoda od PDV-a dominiraju prihodi naplaćeni prilikom uvoza roba koji su ostvarili stopu rasta od oko 19,4% g/g dok je naplaćeni prihod od PDV-a, koji se odnosi na promet domaćih roba ostvario povećanje od oko 11,5% g/g.

Akcize. U prvih osam mjeseci posmatrane godine, neto prihodi od akciza su iznosili oko 945 miliona KM čime su zabilježili stopu rasta od oko 6,8% u odnosu na isti period 2020. godine. Prihodi od akciza po osnovu uvoznih proizvoda su veći za 5,8% g/g, dok su prihodi od akciza na domaće proizvode, rasli stopom od 12,9% g/g.

Ako se uvozne akcize posmatraju po vrstama proizvoda, uočava se da su prihodi od akciza na duvanske prerađevine zabilježili pozitivnu stopu rasta (1,9% g/g). U istom periodu, prihodi od akciza na naftu i naftne prerađevine su ostvarili rast (11,5% g/g). Što se tiče ostalih prihoda od uvoznih akciza jedino prihodi na uvezeni alkohol i alkoholna pića bilježe smanjenje (1,0% g/g). Posmatrajući po vrstama akcize na domaće proizvode rast prihoda, zabilježen je kod prihoda od akciza na domaći duvan i duvanske prerađevine (19,5% g/g). Prihodi po osnovu prometa domaće nafte i nafnih derivata nisu ostvareni. Prihodi od ostalih domaćih akciza, kao i u ranije posmatranim periodima, osim prometa domaćim pivom i vinom, bilježe povećanje.

Putarine. Ukupno naplaćeni neto prihodi od putarina u periodu januar-avgust 2021. godine su iznosili oko 427 miliona KM. U poređenju sa istim periodom prethodne godine ovi prihodi su veći za oko 12,7%.

Carine. Tokom posmatranog perioda, naplaćeni neto prihodi po osnovu carinskih dažbina su iznosili oko 197 miliona KM, čime su ostvarili rast od oko 17,0% g/g.

Raspoređeni prihodi. Ukupni prihodi raspoloživi za raspodjelu, u posmatranom periodu 2021. godine, su iznosili oko 5,4 milijarde KM. Nakon izdvajanja sredstava za izgradnju autoputeva i izgradnju i rekonstrukciju drugih puteva u Bosni i Hercegovini u iznosu od oko 257 miliona KM, minimalne rezerve u iznosu od oko 958 miliona KM i sredstava za finansiranje institucija Bosne i Hercegovine u iznosu od 515 miliona KM, UIO Bosne i Hercegovine, je izvršila raspored preostalih sredstava u iznosu od oko 3,6 milijardi KM krajnjim korisnicima prema važećim koeficijentima¹⁸. Od tog iznosa Federaciji Bosne i Hercegovine je doznačeno ukupno oko 2,3 milijarde KM (za servis vanjskog duga oko 318 miliona KM), Republici Srpskoj oko 1,2 milijarde KM (za servis vanjskog duga oko 150 miliona KM) i Brčko Distriktu oko 129 miliona KM (3,6 miliona KM za servis vanjskog duga). U poređenju sa istim periodom prethodne godine raspoređena sredstva sa JR UIO za servisiranje obaveza vanjskog duga su veća za 7,6%, dok su raspoređena sredstva krajnjim korisnicima, nakon servisiranja obaveza vanjskog duga veća za 14,6%.

Prihodi od direktnih poreza, doprinosa i neporeskih prihoda

U periodu januar-avgust 2021. godine, entitetske poreske uprave su ukupno naplatile oko 5,5 milijardi javnih prihoda iz svojih nadležnosti. U poređenju sa istim periodom prethodne godine prihodi od direktnih poreza, doprinosa i ostali prihodi su ostvarili rast od 11,4%. Detalji o naplati prihoda poreskih uprava slijede u tabeli ispod.

¹⁸Upravni odbor Uprave za indirektno oporezivanje je na svojoj 2. telefonskoj sjednici održanoj dana 29.06.2021. godine usvojio Odluku, broj: 02-17-01-4-1/21, o utvrđivanju privremenih koeficijenata za raspodjelu sredstava sa Jedinственог računa za period juli-septembar 2021. godine, kojom su utvrđeni privremeni koeficijenti raspodjele sredstava sa Jedinственог računa i to: FBiH 61,85%, RS 34,60% i Brčko Distrikt BiH 3,55%.

Tabela 5: Prihodi od direktnih poreza, doprinosa, taksi, naknada i kazni u periodu januar - juni

Naziv prihoda	Federacija Bosne i Hercegovine			Republika Srpska			Bosna i Hercegovina		
	miliona KM		rast u %	miliona KM		rast u %	miliona KM		rast u %
	2020	2021		2020	2021		2020	2021	
Direktni porezi	573,6	638,6	11,3	300,9	337,8	12,3	874,4	976,3	11,7
Porez na dohodak	271,6	303,4	11,7	128,2	138,6	8,0	399,9	442,0	10,5
Porez na dobit	239,2	260,4	8,9	148,8	169,4	13,9	388,0	429,9	10,8
Porezi građana	62,5	74,3	19,0	23,8	29,7	24,9	86,3	104,1	20,6
Ostali porezi	0,3	0,4	56,4	0,0	0,0	-	0,3	0,4	56,4
Takse, kazne i naknade	401,6	486,4	21,1	247,2	313,4	26,8	648,8	799,8	23,3
Doprinosi	2.329,4	2.517,4	8,1	1.055,3	1.166,8	10,6	3.384,7	3.684,3	8,9
PIO	1.296,0	1.409,1	8,7	601,8	664,5	10,4	1.897,8	2.073,6	9,3
Zdravstvo	925,7	992,6	7,2	380,4	421,5	10,8	1.306,1	1.414,1	8,3
Nezaposleni	107,7	115,7	7,4	18,7	20,7	10,8	126,4	136,5	7,9
Dječija zaštita	0,0	0,0	-	50,7	56,2	10,8	50,7	56,2	10,8
Zapošljavanje invalida	0,0	0,0	-	3,7	4,0	8,0	3,7	4,0	8,0
Ostali prihodi	2,1	8,4	299,7	0,6	0,2	-74,7	2,7	8,6	217,3
UKUPNO	3.306,7	3.650,9	10,4	1.604,0	1.818,2	13,4	4.910,6	5.469,0	11,4

Izvor: entitetske poreske uprave

Socijalni doprinosi. U periodu januar-avgust posmatrane godine, po osnovu socijalnih doprinosa, ukupno je naplaćeno oko 3,7 milijardi KM prihoda. U poređenju sa istim periodom prethodne godine, isti su veći za 8,9%. Najznačajnija kategorija socijalnih doprinosa su doprinosi za penziono-invalidsko osiguranje (PIO), koji su ostvarili rast od oko 8,9% g/g i učestvuju u ukupnim prihodima sa oko 67%.

Direktni porezi. Za prvih osam mjeseci 2021. godine, ukupno je naplaćeno oko 976 miliona KM prihoda od direktnih poreza. Ovi prihodi su ostvarili rast od 11,7% u poređenju sa istim periodom 2020. godine. U strukturi navedenih prihoda ponovo dominiraju prihodi od poreza na dohodak. Prihodi od poreza na dohodak bilježe povećanje od 10,5% g/g i to zahvaljujući rastu prihoda od poreza na dohodak od samostalne i nesamostalne djelatnosti. Porezi na dobit su uvećani za 10,8% g/g, prvenstveno zbog rasta prihoda od poreza na dobit banaka, pravnih lica iz oblasti pošte i telekomunikacija, kao i organizovanja igara na sreću. Međutim, prihodi od poreza na dobit u julu mjesecu su zabilježili negativnu stopu rasta, koja se zadržala i u tokom avgusta mjeseca. Smanjenje ovih prihoda u avgustu mjesecu je iznosilo oko 11,2% g/g.

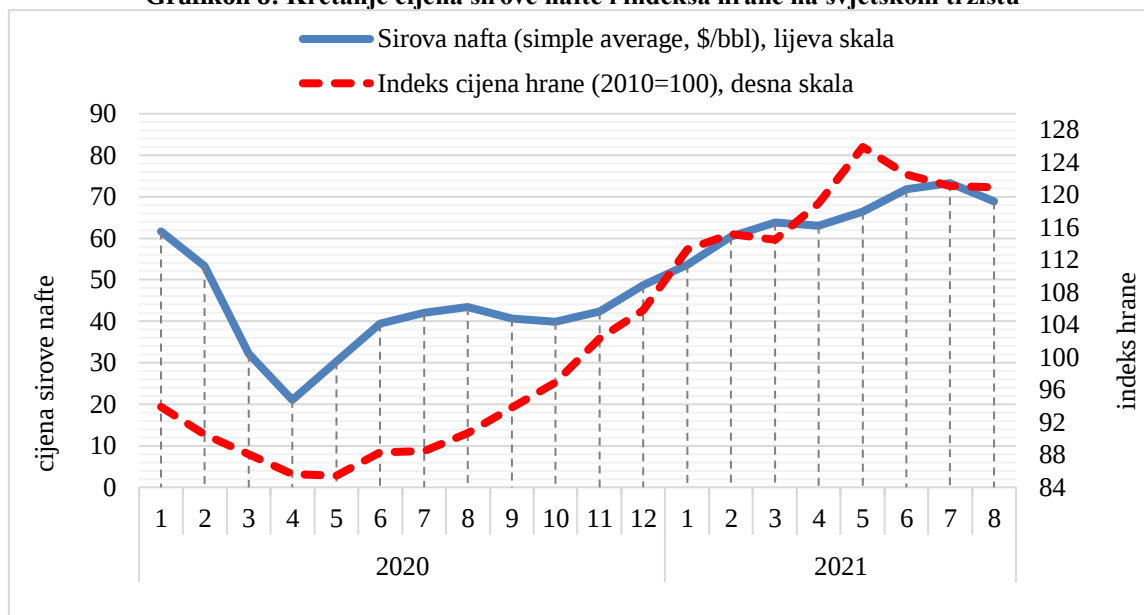
Takse, kazne i naknade. Po osnovu neporeskih prihoda (takse, naknade i kazne) u periodu januar-avgust 2021. godine, ukupno je naplaćeno oko 800 miliona KM prihoda. U poređenju sa istim periodom prethodne godine, navedeni prihodi su veći za oko 23%. Na rast prihoda u ovoj kategoriji najviše uticaja je imao porast prihoda po osnovu naknada za priređivanje internet igara na sreću, kao i prihoda po osnovu raznih administrativnih taksi ali i po osnovu naplaćenih kazni.

3. Cijene, monetarni i finansijski sektor

Cijene

Cijena sirove nafte u avgustu 2021. godine na svjetskom tržištu iznosila je 68,9 \$/barelu što je za 25,4 \$ više u poređenju sa avgustom 2020. godine (ili 58,5% g/g). Vrijednost indeksa hrane u avgustu 2021. godine bila je znatno viša u odnosu na avgust 2020. godine (33,4%) što se može vidjeti na grafikonu ispod. Prema podacima EUROSTAT-a inflacija u EU 27 u avgustu 2021. godine iznosila je 3,2% g/g.

Grafikon 8: Kretanje cijena sirove nafte i indeksa hrane na svjetskom tržištu

Izvor: Svjetska banka

U Bosni i Hercegovini je u avgustu 2021. godine zabilježena inflacija od 2,3% u odnosu na isti mjesec prethodne godine. Ukupan nivo cijena u u periodu I-VIII 2021/I-VIII 2020 bio je veći za 0,6%. Rast cijena u posmatranom periodu bio je najznačajniji u odjeljcima prevoza, hrane i bezalkoholnih pića, alkoholnih pića i duvana. Suprotno, najznačajnije smanjenje cijena bilo je u odjeljku odjeće i obuće gdje su cijene bile niže za 9,6% u posmatranom periodu.

Zbog viših cijena nafte i naftnih derivata periodu I-VIII 2021/I-VIII 2020. godine u odjeljku prevoza cijene su bile više za 2,5%. Cijene u odjeljku hrane i bezalkoholnih pića, koji ima najveći udio u CPI indeksu, su uvećane za 1,5% u posmatranom periodu zbog rasta cijena hrane u Bosni i Hercegovini jer se istovremeno cijene bezalkoholnih pića nisu značajno mijenjale. Cijene u odjeljku alkoholnih pića i duvana su u periodu I-VIII 2021/I-VIII 2020 uvećane za 1,9% na šta su uticale akcize¹⁹ na cigarete i duvan u 2021. godini.

Kretanje indeksa potrošačkih cijena u posmatranom periodu po odjeljcima prema namjeni potrošnje predstavljeno je u tabeli ispod.

¹⁹ Upravni odbor Uprave za indirektno oporezivanje donio je Odluku o utvrđivanju specifične i minimalne akcize na cigarete i iznos akcize na duvan za pušenje za 2021. godinu. Minimalna akciza za pakovanje cigareta od 20 komada iznosi 3,25 KM (u 2020. godini je iznosila 3,04 KM), a specifična akciza iznosi 1,65 KM za pakovanje cigareta od 20 komada. Akciza na duvan za pušenje utvrđuje se u visini od 80% minimalne akcize na cigarete utvrđene u članu 3. stav (3) ove odluke iznosi 130 KM po kilogramu (u 2020. godini je iznosila 121,6 KM po kilogramu). Izvor: Odluka o utvrđivanju specifične i minimalne akcize na cigarete i iznos akcize na duvan za pušenje za 2021. godinu.

Tabela 6: Indeks potrošačkih cijena u Bosni i Hercegovini

Odjeljak	VIII 2021 VIII 2020	I-VIII 2021 I-VIII 2020
00 Ukupan indeks	102,3	100,6
01 Hrana i bezalkoholna pića	103,6	101,5
02 Alkoholna pića i duvan	101,9	101,9
03 Odjeća i obuća	90,5	90,4
04 Stanovanje, voda, el. energija, plin i dr. energenti	100,9	100,4
05 Namještaj, kućni uređaji i redovno održavanje kuće	99,9	99,1
06 Zdravstvo	100,7	100,7
07 Prevoz	109,5	102,5
08 Komunikacije	99,7	99,8
09 Rekreacija i kultura	101,1	100,2
10 Obrazovanje	100,2	100,2
11 Restorani i hoteli	100,5	100,5
12 Ostala dobra i usluge	100,5	100,3

Izvor: BHAS

Monetarni sektor

Ukupna novčana masa (u daljem nastavku M2) na kraju kolovoza 2021.godine iznosila je 30,6 mlrd. KM što je uvećanje od 12,2% u odnosu na kolovoz prošle godine. U okviru M2, najveći ostvareni rast na godišnjoj razini imao je transakcijski novac (M1) sa stopom od 19,3% g/g dok je druga sastavnica novčane mase, kvazi novac (QM) imala stopu rasta od 4,4% g/g. U okviru M1, najveći doprinos rastu M2 imali su prenosivi depoziti u domaćoj valuti sa 8,1 p.p. te gotovina izvan banaka sa 2,0 p.p. Treći po doprinosu bili su prenosivi depoziti u inozemnoj valuti sa 1,7 p.p.

Tabela 7: Monetarni agregati u kolovozu 2021.godine i stope rasta VIII 2021/VIII 2020

	Gotovina izvan banaka	Prenosivi depoziti u domaćoj valuti	Transakcijski novac (M1)	Ostali depoziti u domaćoj valuti	Prenosivi depoziti u inozemnoj valuti	Ostali depoziti u inozemnoj valuti	Kvazi novac (QM)	Ukupna novčana masa (M2)
Opis	1	2	3=1+2	4	5	6	7=4+5+6	8=3+7
Stanje u mil. KM	5.460,7	11.639,1	17.099,8	3.086,0	3.168,3	7.288,9	13.543,2	30.643,0
Stopa rasta g/g	11,3%	23,5%	19,3%	3,7%	16,8%	0,1%	4,4%	12,2%

Izvor: CBBiH

Na kraju kolovoza 2021.godine, pričuvni novac (M0) iznosio je 13,5 mlrd. KM i uvećan je za 16,6% u odnosu na isto razdoblje 2020.godine. Najveći doprinos rastu M0 ostvarili su depoziti banaka kod monetarnih vlasti sa 9,0 p.p. te gotovina izvan monetarnih vlasti sa 6,9 p.p.

Tabela 8: Pričuvni novac u kolovozu 2021.godine i stope rasta VIII 2021/VIII 2020

	Gotovina izvan monetarnih vlasti	Depoziti banaka kod monetarnih vlasti	Prenosivi depoziti drugih domaćih sektora kod monetarnih vlasti	Pričuvni novac (M0)
Opis	1	2	3	4=1+2+3
Stanje u mil. KM	6.796,3	6.416,7	291,5	13.504,5
Stopa rasta g/g	13,4%	19,5%	34,9%	16,6%

Izvor: CBBiH

Prosječan saldo računa obveznih pričuva kod CBBiH iznosio je na kraju kolovoza 2021.godine 6,2 mlrd. KM uz rast od 15% g/g. Osnovica za obračun obvezne pričuve sa iznosom od 29,1

mlrd. KM uvećana je za 8,6% g/g. Višak iznad obvezne pričuve ostvario je iznos od 3,3 mlrd. KM. U strukturi prosječnog salda računa obveznih pričuva kod CBBiH udio viška iznad obveznih pričuva iznosio je 53,1% dok su prosječne obvezne pričuve imale udio od 46,9%. Prosječna stopa obvezne pričuve nije se mijenjala i iznosila je 10% dok je implicitna stopa²⁰ bila 21,3%.

Tabela 9: Prosječne obvezne pričuve u kolovozu 2021.godine i stope rasta VIII 2021/ VIII 2020

Opis	Osnovica za obračun obvezne pričuve	Prosječne obvezne pričuve	Prosječan saldo računa obveznih pričuva kod CBBiH	Višak iznad obvezne pričuve	Prosječna stopa obvezne pričuve	Implicitna stopa obvezne pričuve
	1	2	3	4=3-2	5=2/1	6=3/1
Stanje u mil. KM	29.075,1	2.907,5	6.205,0	3.297,5	10,0%	21,3%
Stopa rasta g/g	8,6%	8,6%	15,0%	21,4%		

Izvor: CBBiH

Bruto devizne pričuve na kraju kolovoza 2021.godine uvećane su za 16,4% u odnosu na isto razdoblje 2020.godine te su iznosile 15,5 mlrd. KM. Najznačajniji doprinos rastu zabilježile su investicije u vrijednosne papire koje su sa iznosom od oko 11 mlrd. KM i stopom rasta od 18,3% g/g činile 70,9% učešća u ukupnim bruto deviznim pričuvama. Nakon njih slijede depoziti kod nerezidentnih banaka koje su sa iznosom od 3,8 mlrd. KM i stopom rasta od 5,5% g/g imale 24,3% učešća. Pokrivenost pričuvnog novca (M0) bruto deviznim pričuvama iznosila je 114,8% čime su ispoštovane odredbe valutnog odbora.

Tabela 10: Bruto devizne pričuve u kolovozu 2021.godine i stope rasta VIII 2021/VIII 2020

Opis	Zlato	Držanje SDR	Strana valuta u trezoru CBBiH	Depoziti kod nerezidentnih banaka	Ostalo	Investicije u vrijednosne papire	Ukupno bruto devizne pričuve
Stanje u mil. KM	288,4	4,3	442,5	3.768,3	0,0	10.995,3	15.498,7
Stopa rasta g/g	-6,9%	852,8%	221,1%	5,5%	-	18,3%	16,4%

Izvor: CBBiH

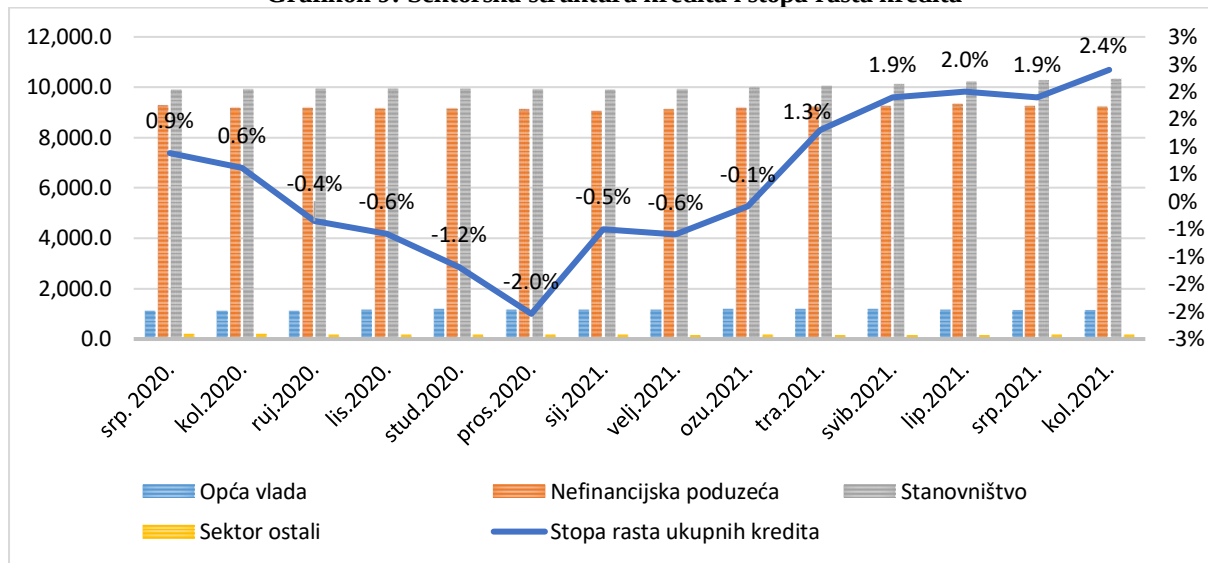
Bankarski sektor

Ukupan iznos kredita na kraju kolovoza 2021.godine iznosio je 20,8 mlrd. KM što je rast od 2,4% u odnosu na isto razdoblje prošle godine. Sektor stanovništva zabilježio je rast od 4,1% g/g sa iznosom od 10,3 mlrd. KM, sektor nefinancijskih poduzeća imao je rast od 0,7% g/g sa iznosom od 9,2 mlrd. KM dok je sektor opće vlade imao rast od 3,3% g/g i iznos od 1,1 mlrd. KM.

Najveći doprinos rastu ukupnih kredita imali su krediti stanovništva sa 2,0 p.p. dok su krediti nefinancijskim poduzećima i opće vlade ostvarili doprinose od 0,3 i 0,2 p.p. respektivno. Sektor stanovništva imao je učešće u ukupnim kreditima od 49,5%, 44,3% učešća ostvario je sektor nefinancijskih poduzeća, a sektor opće vlade imao je učešće od 5,5%.

²⁰ Implicitna stopa obavezne rezerve, predstavlja odnos ukupnog prosječnog iznosa novčanih sredstava na računima rezervi komercijalnih banaka i ukupne osnovice za obračun obavezne rezerve.

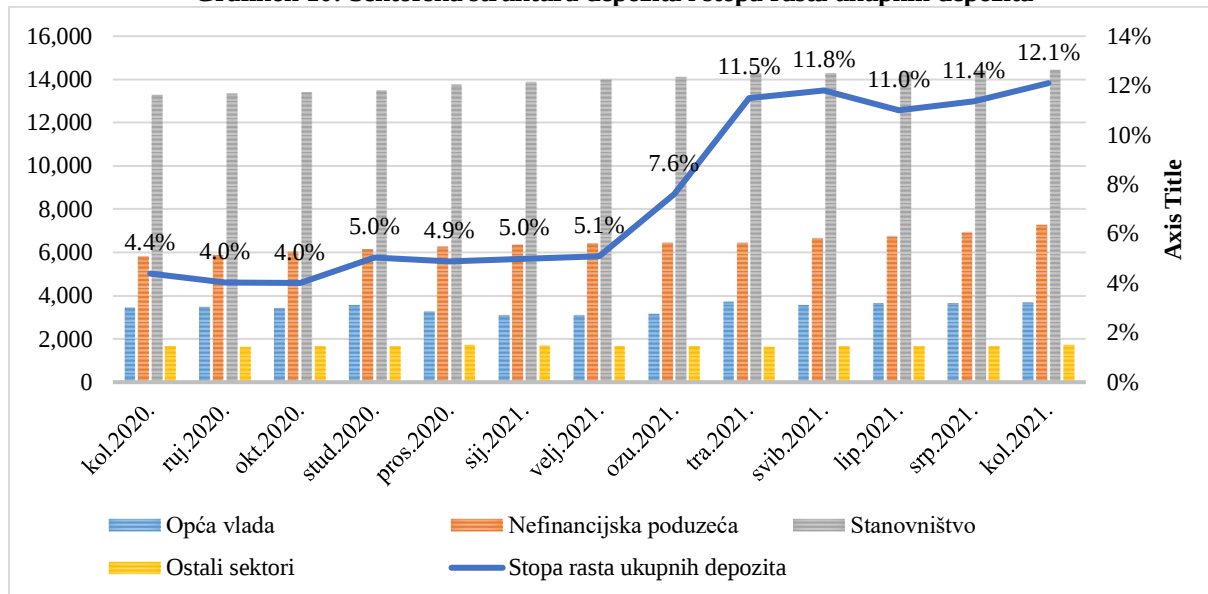
Grafikon 9: Sektorska struktura kredita i stopa rasta kredita

Izvor: CBBiH

Ukupan iznos depozita u posmatranom razdoblju iznosio je 27,1 mlrd. KM uz povećanje od 12,1% g/g. Depoziti stanovništva uvećani su za 8,8% g/g i dostigli su iznos od 14,4 mlrd. KM. Depoziti nefinancijskih poduzeća, na kraju kolovoza imali su iznos od 7,3 mlrd. KM što je rast od 25,2% g/g dok je sektor opće vlade imao rast od 6,8% g/g sa iznosom od 3,7 mlrd. KM. Najveći doprinos rastu ukupnih depozita imali su depoziti nefinancijskih poduzeća od 6,1 p.p. nakon toga slijedi doprinos depozita stanovništva od 4,8 p.p. dok je sektor opće vlade ostvario doprinos od 1,0 p.p.

Grafikon 10: Sektorska struktura depozita i stopa rasta ukupnih depozita

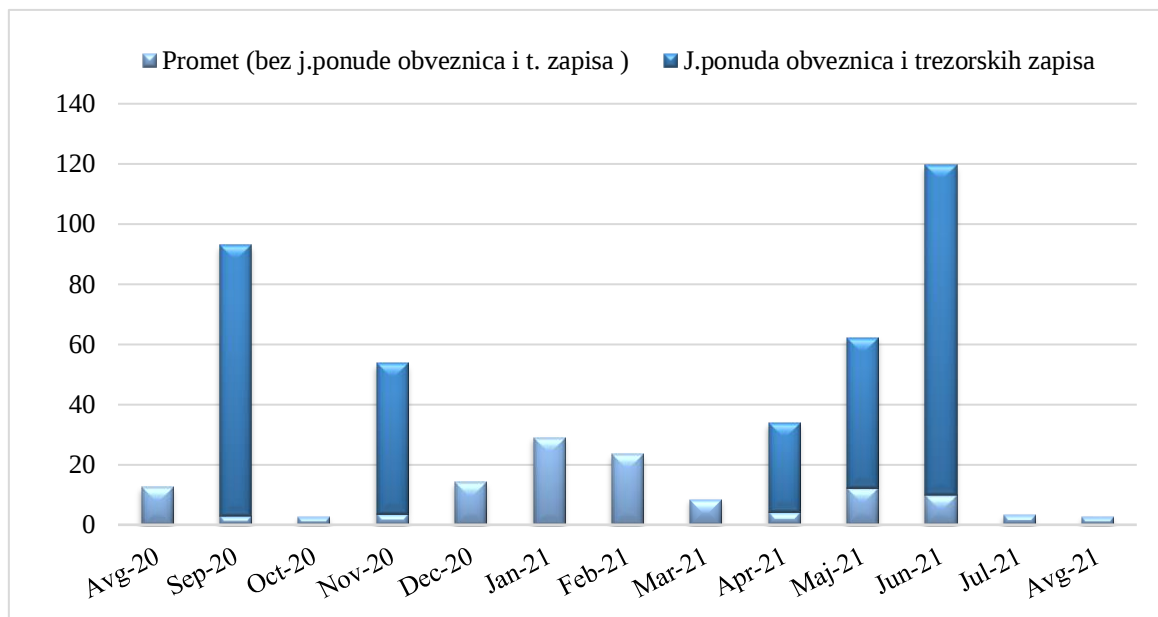
Izvor: CBBiH

Berze u Bosni i Hercegovini

Na kraju mjeseca avgusta 2021. godine ukupan promet na Sarajevskoj berzi (u daljem tekstu SASE) je uz negativnu stopu rasta od 80% g/g dostigao samo 2,5 mil. KM. U ukupnom prometu

u Bosni i Hercegovini je ostvario učešće od 10,6%. U mjesecu avgustu nije bilo javne ponude obveznica trezorskih zapisa.

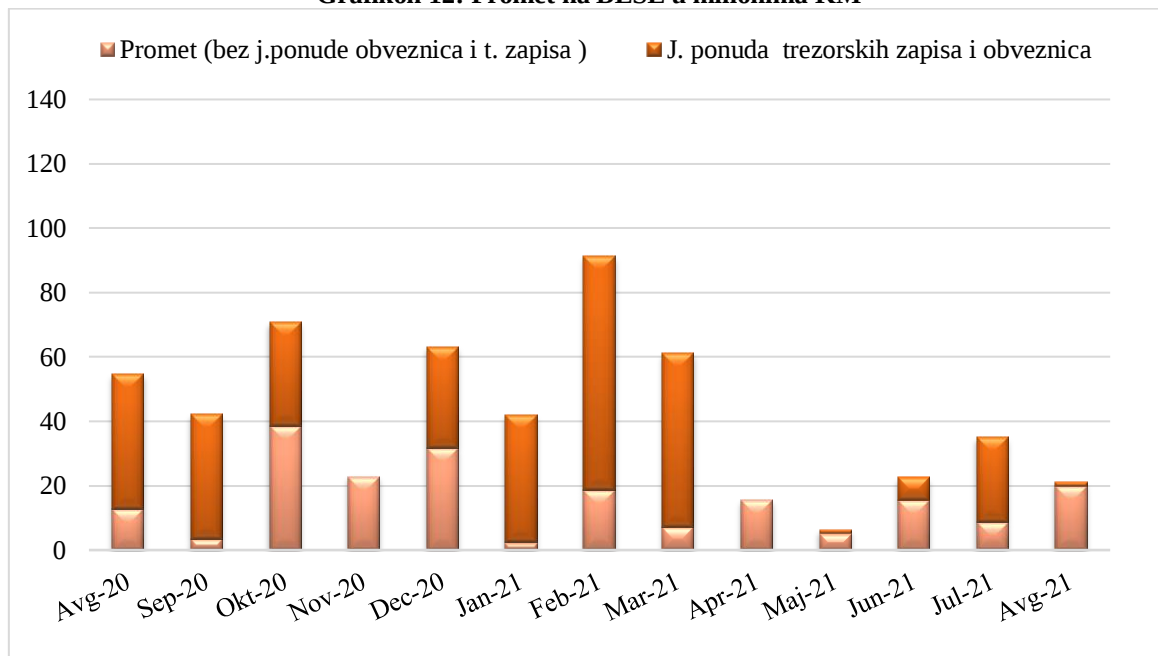
Grafikon 11: Promet na SASE u milionima KM

Izvor: SASE

Na kraju mjeseca avgusta 2021. godine ukupan promet na Banjalučkoj berzi (u daljem tekstu BLSE) je uz negativnu stopu rasta od 61,6% dostigao 21,3 mil. KM. U ukupnom ostvarenom prometu u Bosni i Hercegovini je ostvario 89,4% učešća. Putem javne emisije obveznica u mjesecu avgustu 2021. godine je na BLSE za emitenta prikupljeno 1,5 mil. KM.

Grafikon 12: Promet na BLSE u milionima KM

Izvor: BLSE

Na kraju mjeseca avgusta 2021. godine ukupan promet na SASE i BLSE je uz negativnu stopu rasta od 64,6% g/g dostigao 23,8 mil. KM. U ovom mjesecu je putem javne ponude obveznica za emitenta je prikupljeno 1,5 mil. KM što predstavlja 6,3% ukupnog ostvarenog prometa.

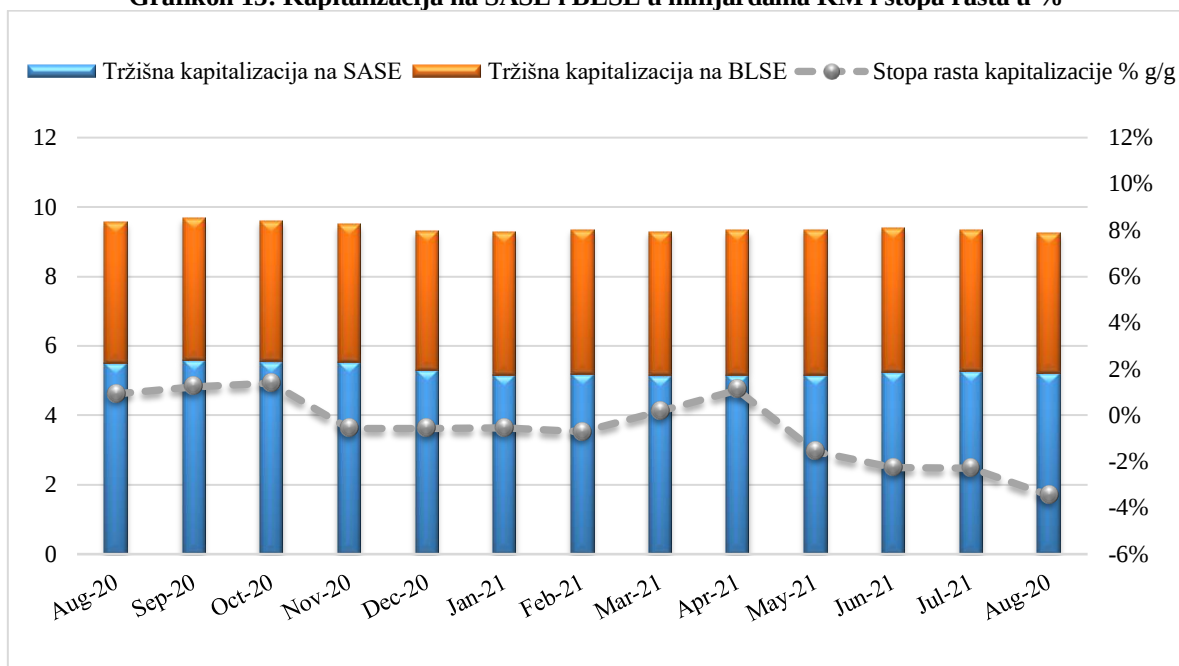
Tabela 11: Ukupan promet (u KM) na SASE i BLSE

Godina	SASE	BLSE	UKUPNO
Aug-19	17.813.420,7	45.277.279,2	63.090.699,9
Aug-20	12.585.004,0	54.629.996,4	67.215.000,4
Avg-21	2.518.486,5	21.275.539,8	23.794.026,3

Izvor: SASE i BLSE

Na kraju mjeseca avgusta 2021. godine, ukupna kapitalizacija (SASE+BLSE) je uz negativnu stopu rasta od 3,4% g/g dostigla 9,2 mlrd. KM. Kapitalizacija na SASE je u istom periodu uz negativnu stopu rasta od 5,1% g/g dostigla 5,2 mlrd. KM. Time je ostvarila 56,4% učešća u ukupnoj kapitalizaciji. U istom periodu kapitalizacija na BLSE je uz stopu negativnu rasta od 1,2% g/g dostigla 4,0 mlrd. KM i time ostvarila 43,6% učešća u ukupnoj kapitalizaciji.

Grafikon 13: Kapitalizacija na SASE i BLSE u milijardama KM i stopa rasta u %

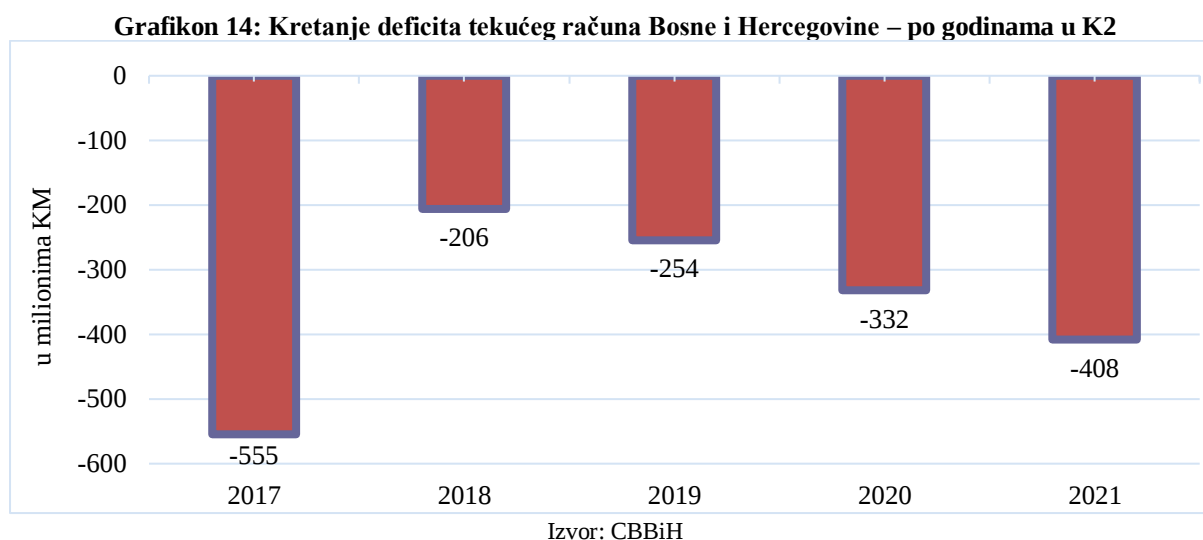
Izvor: SASE i BLSE

4. Vanjski sektor

Platni bilans Bosne i Hercegovine

Deficit tekućeg računa, prema zvaničnim podacima CBBiH za K2 2021. godine, porastao je za 23% u odnosu na isti period prošle godine²¹. Iskazano u nominalnom iznosu deficit tekućeg računa u K2 2021. godine je iznosio 408 miliona KM dok je u K2 2020. godine deficit iznosio 332 miliona KM.

Prema dostupnim podacima deficit vanjskotrgovinske razmjene, u posmatranom periodu, je viši za 19% (g/g). Do ovog rasta je primarno došlo zahvaljujući porastu uvoza za 38,8% (roba i usluga) te rastu izvoza za 47,3%.

Tekući neto prilivi novca iz inostranstva su u K2 2021. godine zabilježili djelimični oporavak (u odnosu na isti kvartal prehodne godine) i porasli su za 17% (ako se u obzir uzme činjenica da su u K2 2020. godine bili niži za 25%). Ovom porastu najviše je doprinjelo povećanje tekućih priliva iz inostranstva od 13,4%, uz istovremeni porast odliva novca u inostranstvo za 7%.

Kod tekućih priliva novca iz inostranstva došlo je do povećanja priliva novca kod domaćinstava koji su u K2 2021. godine iznosili 1,249 milijardi KM (rast od 16%). Ovom porastu priliva kod domaćinstava najviše su doprinjele doznake građana iz inostranstva, kao bitna komponenta priliva novca iz inostranstva, koje u posmatranom kvartalu su iznosile 741 miliona KM (rast od 27,8% g/g, odnosno 161 milion KM). Kompenzacije zaposlenim rezidentima Bosne i Hercegovine u inostranstvu, u K2 2021. godine, također bilježe porast od 18,6% u odnosu na isti period prethodne godine. Sa druge strane, u kategoriji doznaka socijalnih beneficija iz inostranstva zabilježeno je smanjenje za 22 miliona KM (manje su za 6,8%).

Neto odlivi prema inostranstvu su najviše porasli pod uticajem većih odliva iz nefinansijskih preduzeća (u K2 2021. godine je zabilježen rast ovih odliva za 41,9%; iznosili su 339 miliona KM dok su godinu ranije u istom kvartalu odlivi bili 239 miliona KM). Sektor opšte vlade bilježi manje odlive (u K2 2021. godine su iznosili 69 miliona KM dok su prethodne godine u K2 iznosili 96 miliona KM). Pored navedenih sektora odlivi prema inostranstvu u sektoru domaćinstava su povećani sa 35 miliona KM (K2 2020. godine) na 44 miliona KM (rast od 26,6%).

Finansiranje deficita tekućeg računa u K2 2021. godine se realizovalo kroz povlačenje ulaganja u aktivu Bosne i Hercegovine u inostranstvu od 192 miliona KM (najvećim dijelom

²¹ Izvor podataka: CBBiH

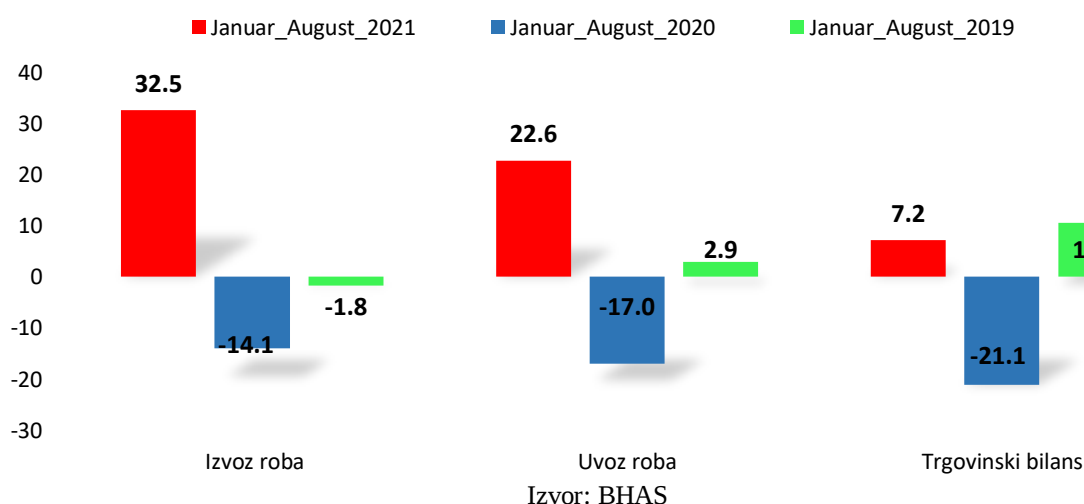
u finansijskom sektoru po osnovu povlačenja valuta i depozita oročenih na kratki rok), promjenu stanja inostranih obaveza za 1,019 milijardi KM (u koje ulaze strana ulaganja u vlasnički kapital od 1,1 milijardi KM i sredstva trgovinskih kredita 181 miliona KM umanjenih za vanjsko zaduživanje - u koji ulazi otplata duga od 260 miliona KM te za ostale obaveze prema nerezidentima u iznosu od -3 miliona KM), sredstvima rezervne aktive od 588 miliona KM²², sredstvima sa kapitalnog računa 58 miliona KM uz neto greške i propuste u iznosu od 106 miliona KM.

Vanjskotrgovinska robna razmjena

Vanjskotrgovinska robna razmjena u Bosni i Hercegovini tokom 2020. godini našla se na direktnom udaru širenja globalne pandemije virusa Covid 19. Posljedice širenja Covid 19 tokom 2021. godine su bile pad ukupne robne razmjene od preko 3,5 milijardi KM (11,6%), pri čemu je pad izvoza roba iznosio oko 1 milijardu KM (8,5%) dok je pad uvoza roba iznosio preko 2,5 milijarde KM (13,4%) u odnosu na isti period prethodne godine.²³

Međutim, već krajem prethodne i na početku 2021. godine primjetan je određen napredak kada je vanjskotrgovinska robna razmjena u pitanju, ovo se posebno odnosi na izvoz roba. Naime, prema podacima BHAS-a za period januar-august 2021 godine Bosna i Hercegovina je u odnosu isti period prethodne godine zabilježila povećanje ukupne vanjskotrgovinske robne razmjene za oko 4,6 milijardi KM (26,4%) što djeluje prilično hrabrujuće. Ovo povećanje vanjskotrgovinske robne razmjene rezultat je povećanja robnog izvoza od 2,1 milijardu KM (32,5%) i povećanja uvoza roba od skoro 2,5 milijardi KM (22,6%) u odnosu na isti period prethodne godine. Na osnovu ovih pokazatelja može se konstatovati da se vanjskotrgovinska robna razmjena u Bosni i Hercegovini prilično dobro oporavlja što je i nagovještavano u okviru ranijih izvještaja. Naime, već u prvoj polovini godine Bosna i Hercegovina je bar u okviru vanjskotrgovinske robne razmjene uspjela u potpunosti nadoknaditi gubitke iz prethodne godine, pa čak i nadmašiti rezultate vanjskotrgovinske robne razmjene iz 2018 i 2019. godine koje su bile prilično uspješne.

Grafikon 15: Vanjskotrgovinska robna razmjena u Bosni i Hercegovini za period januar-august 2021. godinu (stope rasta g/g)

²² Za razliku od monetarnog sektora gdje se analizira stanje deviznih rezervi na kraju perioda ovdje se prate tokovi novca.

²³ Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Vanjskotrgovinska robna razmjena u Bosni i Hercegovini za 2020. godinu-prethodni podaci“, 20.01.2021. godine.

Prema trenutno raspoloživim podacima BHAS-a za period januar-august 2021. godine, Bosna i Hercegovina je ostvarila izvoza roba u vrijednosti od preko 8,7 milijardi KM što predstavlja nominalno povećanje od 32,5% (preko 2,1 milijardu KM) u odnosu na isti period prethodne godine.²⁴ Unatoč baznom efektu (niska osnovica) iz prethodne godine ovo povećanje robnog izvoza predstavlja ohrabrenje kada su privredna kretanja u Bosni i Hercegovini, obzirom da je ovaj nivo izvoza znatno viši (1 milijardu KM) u odnosu i na ranije godine (2019. i 2018. godina) respektivno. Ovaj rast robnog izvoza je veoma važan ako se ima u vidu cjelokupni ambijent i prisustvo pandemije virusa Covid 19. S druge strane, na ovaj način u Bosni i Hercegovini je nastavljen dvocifreni trend rasta robnog izvoza iz K4 prethodne godine, te je isti u augustu 2021. godine iznosio 39,4% u odnosu na isti mjesec prethodne godine. Prilikom interpretacije ovih stopa rasta izvoza svakako treba imati u vidu i efekat niske osnovice iz prethodne godine, kao i rast izvoznih cijena od preko 9% u odnosu na isti period prethodne godine.²⁵ Ako se izvoz roba iz Bosne i Hercegovine u periodu januar-august 2021. godine posmatra po proizvodima, vidljivo je da su najznačajnija povećanja ostvarena u okviru izvoza baznih metala koji je udvostručen (6,4 p.p), gotovih metalnih proizvoda 30% (3,5 p.p), metalnog otpada koji je također udvostručen (2,6 p.p), namještaja 27,2% (2,2 p.p), električne opreme 35% (2,6 p.p), električne energije 40% (2,0 p.p), te mašina i uređaja 30% (2,0 p.p) i dr... Ako se izvoz roba iz Bosne i Hercegovine tokom perioda januar-august 2021. godine posmatra po glavnim trgovinskim partnerima vidljivo je da najviše robe izvezeno na tržište zemalja EU u vrijednosti od 6,5 milijardi KM što predstavlja povećanje od preko 34,3% u odnosu na isti period prethodne godine. Izvoz roba iz Bosne i Hercegovine u zemlje CEFTA-e iznosio je 1,4 milijarde KM što predstavlja povećanje od oko 33%. Ako se robni izvoz iz Bosne i Hercegovine tokom navedenog perioda posmatra po zemljama vidljivo je da su najznačajnija povećanja zabilježena prilikom izvoza u Italiju 50,6% (4,8 p.p), Hrvatsku 35,1% (4,7 p.p), Njemačku 26% (4,1 p.p), Srbiju 35,3% (3,8 p.p), Sloveniju 32,5% (2,9 p.p) i Austriju 24,6% (2,4 p.p). Ovaj trend rasta robnog izvoza iz Bosne i Hercegovine ponajviše je posljedica jačanja privredne aktivnosti u zemljama EU (K2 rast BDP-a 13,2%) obzirom da se 75% bh. izvoznih proizvoda plasira na tržišta ovih zemalja.

S druge strane, pored povećanja robnog izvoza koji je evidentan od početka godine, u K2 2021. godine pa i u mjesecima jul i august 2021. godine došlo je do osjetnijeg oporavka uvoza roba u Bosnu i Hercegovinu. Naime, prema podacima BHAS-a za period januar-august 2021. godine uvoz roba u Bosnu i Hercegovinu je iznosio oko 13,3 milijarde KM, što predstavlja nominalno povećanje od skoro 2,5 milijardi KM odnosno 22,6% u poređenju sa istim periodom prethodne godine. Ovo povećanje uvoza na implicitan način bi moglo ukazivati da je K2 2021. godine došlo do osjetnijeg povećanja privredne aktivnosti u zemlji kroz jačanje domaće tražnje, naročito u domenu privatne potrošnje i u određenoj mjeri investicija. Naime, ako se ima u vidu da se dobar dio privatne potrošnje i investicija u Bosni i Hercegovini snadbjeva kroz uvoz roba iz inostranstva, povećanje kako ukupnog uvoza i roba široke potrošnje od preko 20%, te kapitalnih proizvoda od preko 17% bi mogli potvrditi ranije navedenu pretpostavku.

Posmatrano po proizvodima, u periodu januar-august 2021. godine najznačajnija povećanja uvoza roba su registrirana u okviru uvoza rafinirane nafte i derivata oko 42,2% (2,8 p.p), baznih metala 72,2% (2,5 p.p), motornih vozila 22,4% (1,2 p.p), hemijskih proizvoda 32,5% (1,1 p.p), metalnih proizvoda oko 30% (0,6 p.p), farmaceutskih preparata 19,7% (0,6 p.p) i dr.

Ako se uvoz roba u Bosnu i Hercegovinu u periodu januar-august 2021. godine posmatra po glavnim trgovinskim partnerima vidljivo je da najviše robe uvezeno sa tržišta zemalja EU u

---

²⁴ Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Vanjskotrgovinska robna razmjena u Bosni i Hercegovini za august 2021. godine-prethodni podaci“, 25.09.2021. godine.

²⁵ Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Indeksi jediničnih vrijednosti izvoza i uvoza BiH, drugo tromjesečje“, 20.08.2021. godine.

vrijednosti od oko skoro 8 milijardi KM što predstavlja povećanje od 21,1% u odnosu na isti period prethodne godine. Uvoz roba iz zemalja CEFTA-e iznosio je oko 1,7 milijardi KM što predstavlja povećanje od 24,6%. Ako se robni uvoz u Bosnu i Hercegovinu posmatra po zemljama vidljivo je da su najznačajnija povećanja istog zabilježena prilikom uvoza iz Italije 28,6% (3,3 p.p), Njemačke 22,4% (2,8 p.p), Srbije 23,3% (2,6 p.p), Turske 39,9% (2,0 p.p), Kine 19,1% (1,5 p.p), Hrvatske za 19,8% (1,8 p.p), Slovenije 18,3% (0,9 p.p) i Austrije 19,4% (0,8 p.p).

Prema trenutno raspoloživim podacima BHAS-a za period januar-august 2021. godine u Bosni i Hercegovini je registriran vanjskotrgovinski robni deficit od oko 4,5 milijardi KM što predstavlja povećanje od 7,2% u odnosu na isti period prethodne godine. Ako se pažljivije posmatra kretanje vanjskotrgovinskog robnog deficita u Bosni i Hercegovini u posljednjih nekoliko mjeseci može se konstatovati da je došlo promjene trenda kretanja u okviru istog. Trend rasta robnog deficita direktna je posljedica povećanja uvoza roba u posljednjih nekoliko mjeseci i na implicitan način ukazuje na postepeni oporavak komponenti domaće potražnje kao što su privatna potrošnja i investicije koje se snadbijevaju uglavnom kroz uvoz. Posmatrano po proizvodima, najznačajniji deficit je zabilježen u okviru kategorija kao što su naftni derivati, motorna vozila, farmaceutski preparati i prehrambeni proizvodi. S druge strane, Bosna i Hercegovina je i u periodu januar-august 2021. godine nastavila da ostvaruje suficit u okviru proizvoda kao što su namještaj, električna energija, pojedini metalni proizvodi i obuća. U periodu januar-august 2021. godine ukupna pokrivenost uvoza izvozom u Bosni i Hercegovini iznosila je 65,8% u odnosu na isti period prethodne godine. Posmatrano po glavnim trgovinskim partnerima, pokrivenost sa zemljama EU je iznosila 81,8%, dok je pokrivenost za zemljama CEFTA-e bila isto tako prilično visoka i iznosila je 82,1%. Detaljniji prikaz vanjskotrgovinske robne razmjene u Bosni i Hercegovini u periodu januar-august 2021. godine po HS klasifikaciji prikazan je u tabeli ispod.

Tabela 12: Vanjskotrgovinska robna razmjena za period januar-august 2021. godine po HS klasifikaciji

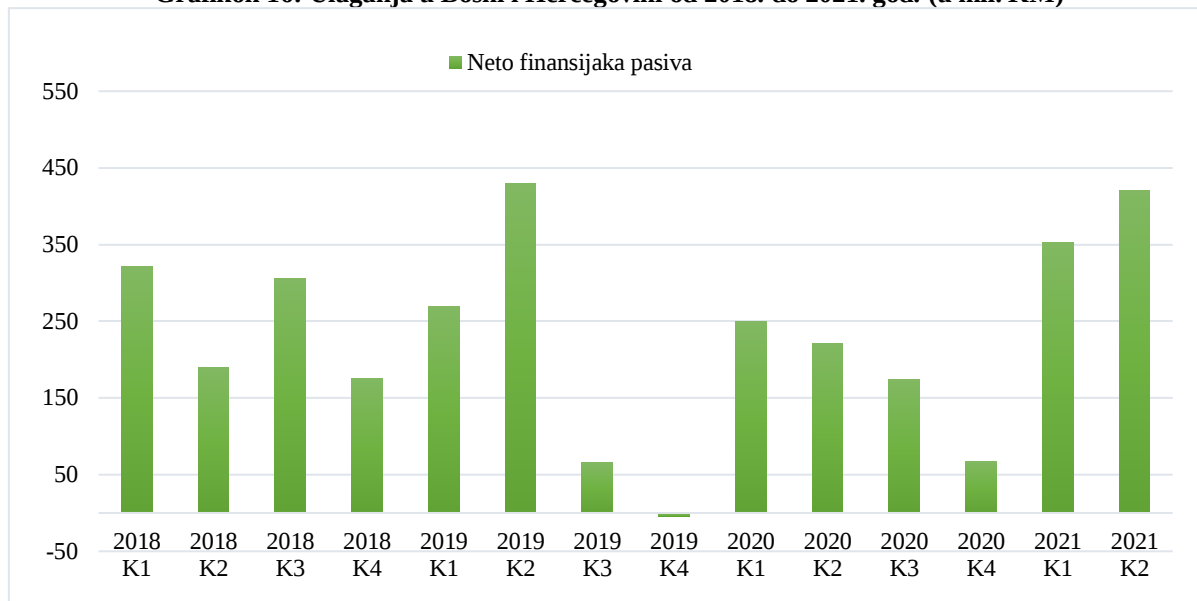
Izvoz i uvoz dobara klasifikovanih prema harmonizovanom sistemu kodova (HS)	IZVOZ				UVOZ				DEFICIT			
	Januar_August_2020	Januar_August_2021	2021/2020 promjena %		Januar_August_2020	Januar_August_2021	2021/2020 promjena %		Januar_August_2020	Januar_August_2021	2021/2020 promjena %	
	u mil KM	u mil KM	g/g	p.p	u mil KM	u mil KM	g/g	p.p	u mil KM	u mil KM	g/g	p.p
UKUPNO	6601	8749	32,5	32,5	10840	13290	22,6	22,6	-4239	-4541	7,2	7,2
1 ŽIVOTINJE I PROIZVODI	101	101	0,4	0,0	335	390	16,4	0,51	-234	-289	23,3	1,29
2 PORJEKLA MASTI I ULJA	143	151	5,7	0,12	526	491	-6,7	-0,32	-383	-340	-11,3	-1,02
3 ŽIVOTINJSKOG PREHRAMBENE	63	54	-14,8	-0,14	94	108	15,5	0,13	-30	-54	79,4	0,56
4 PRERAĐEVINE PROIZVODI	214	249	16,4	0,53	1022	1128	10,4	0,98	-808	-879	8,8	1,67
5 MINERALNOG PROIZVODI HEMIJSKE	568	792	39,4	3,39	1178	1584	34,5	3,75	-610	-792	29,8	4,29
6 INDUSTRIJE ILI PLASTIČNE MASE, GUMA I KAUČUK	478	586	22,6	1,64	1090	1252	14,9	1,49	-612	-666	8,8	1,27
7 KOŽA I KRZNO	330	425	28,8	1,44	787	1018	29,4	2,13	-457	-593	29,8	3,21
8 DRVO I PROIZVODI OD DRVETA	57	73	28,1	0,24	182	193	6,0	0,10	-125	-120	-4,0	-0,12
9 KARTON I NJHOVI TEKSTIL I TEKSTILNI	451	606	34,4	2,35	178	234	31,5	0,52	273	372	36,3	-2,34
10 PROIZVODI OBUĆA, SESIRI, KAPE I Slični proizvodi	186	241	29,6	0,83	270	298	10,4	0,26	-84	-57	-32,1	-0,64
11 PROIZVODI OD KAMENA, GIPS, BISER, PLEMITI	391	419	7,2	0,42	696	842	21,0	1,35	-305	-423	38,7	2,78
12 METALI I NJHOVI BAZNI METALI	430	459	6,7	0,44	198	206	4,0	0,07	232	253	9,1	-0,50
13 PROIZVODI OD BAZNIH MASINE, APARATI, MEHANIČKI I TRANSPORTNA	76	95	25,0	0,29	233	270	15,9	0,34	-157	-175	11,5	0,42
14 SREDSTVA I NJHOVI SATOV I MJERNI	21	38	81,0	0,26	22	36	63,6	0,13	-1	2	-300,0	-0,07
15 MUZIČKI I ORUŽJE I MUNICIJA, NJHOVI DIOLOVI I RAZNI PROIZVODI	1088	1816	66,9	11,03	1253	1954	55,9	6,47	-165	-138	-16,4	-0,64
16 UMETNICKA DJELA, KOLEKCIJONARSKI NERAZVRSTANO	997	1325	32,9	4,97	1539	1841	19,6	2,79	-542	-516	-4,8	-0,61
17	200	253	26,5	0,80	730	898	23,0	1,55	-530	-645	21,7	2,71
18	19	33	74,6	0,21	215	193	-10,2	-0,20	-196	-160	-18,4	-0,85
19	107	137	28,0	0,45	7	9	19,2	0,01	100	128	28,7	-0,67
20	674	886	31,5	3,21	276	331	19,9	0,51	398	555	39,4	-3,70
21	0	0	0,0	0,00	0	0	0,0	0,00	0	0	0	0,00
98	0	0	0,0	0,00	0	0	0,0	0,00	0	0	0,0	0,00

Izvor: BHAS

5. Strane direktne investicije

Ukupna SDU su u prvoj polovini 2021. god. prema posljednjim dostupnim podacima CBBiH dostigla 773,6 mil. KM (neto finansijska pasiva), što je više za 64,4% u odnosu na dostignuti iznos u istom periodu prošle godine. Neto finansijska aktiva je dostigla 40 mil. KM i veća je za 71,9% g/g. Reinvestirane zarade su zabilježile povećanje od 25,2% g/g, sa dostignutih 429,7 mil. KM. Sa ovim iznosom su ostvarile učešće od 55,5% u ukupnim SDU, što je manje za 17,4 p.p. u odnosu na isti period prošle godine.

Grafikon 16: Ulaganja u Bosni i Hercegovini od 2018. do 2021. god. (u mil. KM)

Izvor: CBBiH

Tabela 13: Strana direktna ulaganja po kvartalima

U milionima KM	K1	K2	K3	K4	K1-K4
2018	321,4	189,8	306,2	175,1	992,4
2019	269,0	429,4	65,2	-4,1	759,6
2020	249,7	220,9	174,7	67,4	712,7
2021	353,2	420,4			

Izvor: CBBiH

U prvih osam mjeseci 2021. godine nije bilo promjene kreditnog rejtinga Bosne i Hercegovine. Agencija Standard and Poor's (S&P) je 27.08.2021. godine potvrdila suvereni kreditni rejting „B stabilni izgledi“. Druga agencija koja daje kreditnu ocjenu Bosni i Hercegovini, Moody's Investors Service je 21.08.2020. godine potvrdila prethodno ustanovljenu ocjenu „B3 stabilni izgledi“.